

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Opolu

LOP.411.001.05.2022

Pani Aneta Rabczewska
Wójt Gminy
Urząd Gminy Olszanka
Olszanka 16, 49-332 Olszanka

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/22/003 - Zapewnienie prawidłowej realizacji usług publicznych mieszkańcom wybranych gmin województwa opolskiego w czasie pandemii COVID-19

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy Olszanka ¹ , Olszanka 16, 49-332 Olszanka
Kierownik jednostki kontrolowanej	Aneta Rabczewska, Wójt Gminy ² , od 20 listopada 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Planowanie dochodów i wydatków budżetowych 2. Działania gmin w celu ograniczenia negatywnych skutków pandemii w ramach realizacji wybranych zadań własnych
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2021 r., z wykorzystaniem dowodów powstałych przed lub po tym okresie, a dotyczących okresu objętego kontrolą
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu
Kontroler	Marcin Blajda, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LOP/14/2022 z 1 marca 2022 r.

(akta kontroli str. 1-2)

¹ Dalej: Urząd.

² Dalej: Wójt.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, ze zm.; dalej: ustawa o NIK.

Uzasadnienie
oceny ogólnej

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą. Po ogłoszeniu stanu epidemii COVID-19 Wójt podjęła skuteczne działania mające na celu przystosowanie Urzędu do nieprzerwanej realizacji usług publicznych. W tym zakresie wprowadzony został m.in. mechanizm wykonywania pracy w trybie zdalnym oraz obowiązek zachowania reżimu sanitarnego (maseczka, dezynfekcja, zachowanie odległości) przez pracowników i klientów Urzędu. Ponadto pracowników oraz pomieszczenia Urzędu wyposażono w środki ochrony bezpośredniej, czasowo ograniczono bezpośrednią obsługę interesantów oraz podjęto decyzję o niewprowadzeniu dodatkowych procedur bądź dokonywania zmian w procedurach już obowiązujących.

Skutki epidemii COVID-19 nie wpłynęły negatywnie na dochody Gminy Olszanka⁵. Wpływy stanowiące ponad 80% dochodów własnych gminy (z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych, podatku od nieruchomości, z podatku rolnego oraz z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi) systematycznie wzrastały w okresie objętym kontrolą. Wynikało to m.in. z rolniczego charakteru gminy, niskiej liczby przedsiębiorców objętych ograniczeniami w prowadzeniu działalności gospodarczej oraz wzrostu stawek za wywóz odpadów komunalnych. Ponadto dokonywane w planach finansowych zmiany przy planowaniu dochodów i wydatków gminy uwzględniały działania mające łagodzić negatywne skutki epidemii COVID-19.

W celu przeciwdziałania skutkom epidemii COVID-19 gmina korzystała również z zewnętrznych źródeł finansowania, w tym w ramach Funduszu Przeciwdziałania COVID-19. Uzyskane środki umożliwiły podejmowanie działań w stosunku do osób potrzebujących wsparcia, jak też kontynuowanie zadań inwestycyjnych. Ze środków tego funduszu wybudowano ponad 600 m dróg wewnętrznych, zapewniających komunikację z drogami wojewódzkimi oraz dojazd do posesji po nawierzchni asfaltowej. W ramach realizacji projektów grantowych⁶ (*Zdalna szkoła/Zdalna szkoła+*) zakupiono i przekazano do czterech publicznych szkół podstawowych 53 laptopy wraz z akcesoriami komputerowymi. Ze środków subwencji ogólnej części oświatowej przekazano natomiast ponad 50 uprawnionym nauczycielom dofinansowanie⁷ zakupu usługi dostępu do Internetu, sprzętu przydatnego w prowadzeniu zajęć realizowanych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub innego sposobu realizacji tych zajęć.

W ramach realizacji programu *Laboratoria przyszłości* finansowanego ze środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, za blisko 120 tys. zł zakupione zostały przedmioty służące rozwijaniu umiejętności podstawowych i przekrojowych dzieci i młodzieży. Jednak w żadnej z trzech szkół, do końca roku szkolnego 2021/2022, nie została uruchomiona pracownia druku 3D oraz nie były wykorzystywane nowo zakupione zestawy elektronicznych sprzętów edukacyjnych (np. LegoEducation, BeCreo, Photon Laboratorium, robot Krypton2). Jedynie sprzęty, które nie wymagały szkoleń w zakresie ich obsługi (np. aparat fotograficzny, zestawy nagłaśniające) były wykorzystywane zgodnie z przeznaczeniem.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej: Gmina.

⁶ Jako grantobiorca.

⁷ W kwocie do 500 zł.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego kontrolowanej działalności

OBSZAR

Planowanie dochodów i wydatków budżetowych

Opis stanu faktycznego

1. Zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym⁸ Urzędu za zadania związane z realizacją budżetu Gminy, w tym uzyskiwaniem dochodów własnych odpowiedzialny był Referat Finansowy⁹ podlegający Skarbnikowi. Do podstawowego zakresu działania RF należała m.in.: obsługa finansowo-księgowo Urzędu i Gminy, egzekucja należności finansowych, opracowywanie projektu budżetu, sporządzanie sprawozdań finansowych i budżetowych, wymiar i pobór podatków i opłat lokalnych. W okresie objętym kontrolą, liczba etatów RF kształtowała się na poziomie od ośmiu do dziewięciu, w tym na stanowisku pracy: księgowości budżetowej¹⁰ (4), księgowości podatkowej i windykacji, wymiaru podatków i opłat, podatków i księgowości budżetowej¹¹, księgowości i windykacji opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz Skarbnika.

W zakresach obowiązków trzech¹² pracowników RF zostały określone zadania dotyczące m.in.: ustalania należności podatkowych na podstawie ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych¹³, gromadzenia niezbędnych danych do prawidłowej identyfikacji podatników, bieżącej realizacji dochodów, w tym podatkowych (zgodnie z wystawionymi decyzjami) oraz opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi (zgodnie ze złożonymi deklaracjami). Skarbnik pełnił nadzór nad prawidłową realizacją zadań merytorycznych wynikających z tego regulaminu oraz z zakresów czynności podległych pracownikom. Ponadto jeden pracownik¹⁴ Referatu Inwestycji, Rolnictwa i Ochrony Środowiska zobowiązany był do realizacji zadań wynikających z ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach¹⁵, w tym do przyjmowania, weryfikacji i aktualizacji ewidencji deklaracji o wysokości opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi, prowadzenia postępowania oraz sporządzenia projektu decyzji określającej wysokość opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, w przypadku niezłożenia deklaracji lub uzasadnionych wątpliwości, co do danych zawartych w deklaracji.

⁸ W okresie objętym kontrolą obowiązywał Regulamin Organizacyjny wprowadzony zarządzeniem Wójta UG-2/2004 z 10 maja 2004 r. zmieniony m.in. zarządzeniami nr UG-34/2015 z 23 listopada 2015 r., UG-13/2019 z 28 czerwca 2019 r., UG-17/2020 z 6 sierpnia 2020 r., UG-36/2020 z 1 grudnia 2020 r., UG-32/2021 z 19 lipca 2021 r. oraz UG-51/2021 z 13 grudnia 2021 r.

⁹ Dalej: RF.

¹⁰ W tym na stanowisku pracy ds. księgowości budżetowej (2 etaty), księgowości budżetowej i kasy (1), księgowości budżetowej i plac (od 1 grudnia 2020 r. na 7/8 etatu).

¹¹ Stanowisko pracy dodane na mocy zarządzenia Wójta nr UG-13/2019 z 28 czerwca 2019 r.

¹² Zatrudnionych na stanowisku ds. księgowości podatkowej i windykacji, wymiaru podatków i opłat, księgowości i windykacji opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

¹³ Dz.U. z 2019 r., poz. 1170 ze zm.

¹⁴ Zatrudniony na stanowisku referenta ds. gospodarowania odpadami komunalnymi.

¹⁵ Dz. U. z 2021 r., poz. 888 ze zm.

Spośród 22 szkoleń¹⁶, w których uczestniczyli ww. pracownicy RF, trzy szkolenia zorganizowane w 2020 r. w trybie on-line, dotyczyły zmian w egzekucji administracyjnej¹⁷ oraz prowadzenia księgowości podatkowej w świetle COVID-19¹⁸.
(akta kontroli str. 5-114)

2. W związku z ogłoszeniem¹⁹ stanu zagrożenia epidemicznego Wójt w okresie od marca 2020 r. do czerwca 2021 r. wprowadzała²⁰ zmiany w zasadach organizacji pracy i funkcjonowaniu Urzędu, polegające m.in. na ograniczeniu obsady pracowników do niezbędnego minimum oraz umożliwienie wykonywania pracy w formie zdalnej (na polecenie pracodawcy). Zgodnie z tymi zasadami²¹ w okresie od 16 marca do 25 maja 2020 r. w Urzędzie wykonywano zadania w sposób wyłączający bezpośrednią obsługę interesantów, a w przypadkach niecierpiących zwłoki wymagających osobistego stawiennictwa, konieczny był uprzedni kontakt telefoniczny z pracownikiem merytorycznej komórki organizacyjnej w celu ustalenia terminu wizyty w Urzędzie. Podstawową formą komunikacji w celu załatwiania spraw w tym okresie była poczta tradycyjna, skrzynka podawcza przy drzwiach głównych do budynku Urzędu, kontakt telefoniczny oraz droga elektroniczna z wykorzystaniem platform internetowych²². Analogiczne zasady wykluczające bezpośrednią obsługę interesantów obowiązywały²³ również w listopadzie 2020 r.²⁴ W pozostałych okresach 2020 r.²⁵ pracownicy Urzędu wykonywali zadania niezbędne do zapewnienia pomocy obywatelom w sprawach z zakresu rejestracji stanu cywilnego, ewidencji ludności i dowodów osobistych, budownictwa oraz planowania i zagospodarowania przestrzennego, a także ochrony środowiska. Dopuszczalna liczba interesantów przebywających w Urzędzie w tym samym czasie, w jednym pomieszczeniu, nie mogła być większa niż jedna osoba na stanowisko obsługi²⁶ (z wyłączeniem osób obsługujących interesantów).

¹⁶ Zrealizowanych w okresie od 8 lutego 2018 r. do 19 kwietnia 2022 r. i dotyczących zagadnień związanych m.in. z księgowością podatkową, egzekucją administracyjną podatków i opłat lokalnych.

¹⁷ Szkolenie Rewolucyjne zmiany w egzekucji administracyjnej 2020 – zmiany ustawy, nowe rozporządzenia wykonawcze. Upomnienie, tytuł wykonawczy, dalszy tytuł wykonawczy, zmieniony tytuł wykonawczy i kolejny tytuł wykonawczy od 30/07/2020 przeprowadzone w dniach 5-6 listopada 2020 r.

¹⁸ Szkolenie *Księgowość podatkowa 2020/2021 w świetle COVID-19* (zakres przedmiotowy obejmował m.in.: „lockdown” w księgowości podatkowej – nowości i zmiany, przedawnienie zaległości i nadpłat w przykładach, jak prawidłowo wyliczyć termin przedawnienia podczas epidemii) przeprowadzone 26 listopada 2020 r. oraz szkolenie *Księgowość podatkowa 2020 w świetle COVID-19 – uporządkowanie spraw terminów, postanowień i zażaleń, upomnień, tytułów wykonawczych po epidemii* przeprowadzone 25 czerwca 2020 r.

¹⁹ Na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego (Dz.U., poz. 433).

²⁰ Zarządzenia nr: 7/2020 z 16 marca 2020 r., 11/2020 z 16 maja 2020 r., 27/2020 z 14 października 2020 r., 31/2020 z 3 listopada 2020 r., 33/2020 z 30 listopada 2020 r., 37/2020 z 28 grudnia 2020 r., 8/2021 z 1 lutego 2021 r., 10/2021 z 12 lutego 2021 r., 12/2021 z 1 marca 2021 r., 16/2021 z 11 marca 2021 r., 18/2021 z 22 marca 2021 r., 24/2021 z 8 kwietnia 2021 r., 25/2021 z 15 kwietnia 2021 r., 27/2021 z 26 kwietnia 2021 r., 29/2021 z 6 maja 2021 r., 30/2021 z 7 czerwca 2021 r.

²¹ Zarządzenie Wójta nr 7/2020 z dnia 16 marca 2020 r. w sprawie zmiany organizacji pracy Urzędu Gminy Olszanka w związku z zagrożeniem epidemicznym koronawirusem (COVID-19) oraz nr 11/2020 z dnia 16 maja 2020 r. w sprawie zmiany organizacji pracy Urzędu Gminy Olszanka w okresie obowiązywania stanu epidemii.

²² www.epuap.gov.pl, www.obywatel.gov.pl

²³ Zarządzenie Wójta nr 31/2020 r. z dnia 3 listopada 2020 r. w sprawie zmiany organizacji pracy Urzędu Gminy Olszanka w okresie obowiązywania stanu epidemii.

²⁴ Od 3 do 30 listopada 2020 r.

²⁵ Od 25 maja do 3 listopada 2020 r. oraz od 30 listopada 2020 r.

²⁶ Z wyłączeniem dziecka do ukończenia 13 roku życia, osoby z orzeczeniem o niepełnosprawności lub ograniczonej możliwości prowadzenia własnych spraw w Urzędzie, osoby wymagającej tłumacza lub innej osoby, w przypadkach wynikających z odrębnych przepisów na mocy Zarządzenia Wójta nr 37/2020 z dnia 28 grudnia 2020 r. w sprawie zmiany Zarządzenia (...).

W 2021 r. ograniczenie w wykonywaniu zadań niezbędnych do zapewnienia pomocy obywatelom w ww. sprawach było kilkakrotnie przedłużane²⁷ i ostatecznie obowiązywało do 25 czerwca 2021 r.

(akta kontroli str. 141-177)

Wójt wprowadziła²⁸ Regulamin pracy zdalnej w Urzędzie, który obowiązywał od 3 listopada 2020 r. W regulaminie tym określono m.in. warunki pracy stacjonarnej w Urzędzie w okresie epidemii, warunki pracy zdalnej oraz warunki, które musiało spełniać miejsce świadczenia pracy w formie zdalnej, zasady bezpieczeństwa pracy zdalnej i stacjonarnej, w zakresie wykorzystywania urządzeń służbowych (np. komputer, laptop) oraz dostępu do Internetu. W październiku²⁹ 2020 r. nastąpiła zmiana zasad ewidencjonowania pracy zdalnej, tj. zobowiązano pracowników do opisu wykonanych czynności w ramach takiej pracy.

(akta kontroli str. 152-153, 156-164)

Ponadto Wójt wdrożyła³⁰ Plan awaryjny reakcji na incydenty ciągłości działania Urzędu³¹, w którym zdefiniowano sześć rodzajów zagrożeń (przerwa w dostawie zasilania, awaria telekomunikacyjna, awaria serwera bazodanowego oraz antywirusowego, atak z użyciem złośliwego kodu lub oprogramowania, złamanie regulaminu lub wewnętrznych procedur dotyczących bezpieczeństwa teleinformatycznego). Za realizację tego planu odpowiedzialny był Zespół ds. Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji, w skład którego wchodził Sekretarz Gminy, Inspektor Ochrony Danych oraz Administrator Systemów Informatycznych.

(akta kontroli str. 126-140)

W sprawie zapewnienia ciągłości działania Urzędu po ogłoszeniu stanu zagrożenia epidemicznego Wójt wyjaśniła, że (...) *Od marca 2020 r. do dnia 31 marca 2022 r. nie było przypadku zamknięcia Urzędu Gminy Olszanka dla osób z zewnątrz, w którym brak było możliwości załatwienia jakiegokolwiek sprawy bezpośrednio w Urzędzie. W okresie wyłączenia bezpośredniej obsługi interesantów budynek Urzędu pozostawał zamknięty, jednakże Urząd Gminy Olszanka zapewniał przez cały okres jw. ciągłość realizacji zadań i obsługę interesantów. Nie było przypadku wstrzymania/zawieszenia działalności Urzędu z powodu COVID-19. Wprowadzono ograniczenia dotyczące wejścia i przemieszczania się osób z zewnątrz na teren obiektu Urzędu w ten sposób, że obsługa interesantów odbywała się w punkcie obsługi zlokalizowanym w holu Urzędu (parter), a także zalecano wcześniejsze umówienie wizyty z merytorycznym pracownikiem za pomocą ogólnodostępnych środków komunikacji. Wejście do budynku Urzędu następowało po uprzedniej sygnalizacji poprzez wideodomofon. W punkcie obsługi zapewniono niezbędne druki i materiały dla interesantów. Informacje o ograniczeniach pracy Urzędu podawano do wiadomości publicznej na stronie internetowej Urzędu Gminy w zakładce aktualności i sprawy bieżące oraz przez wywieszenie wewnątrz i na zewnątrz budynku Urzędu. W szczególności informowano o sposobie obsługi interesantów wskazując na następujące środki: wideodomofon, telefonicznie, pocztę elektroniczną, email; za pomocą Elektronicznej Platformy Usług Administracji Publicznej ePUAP, poprzez skrzynkę podawczą, platformę www.obywatel.gov.pl, pocztę tradycyjną. (...) Zmiany w organizacji i zasadach funkcjonowania Urzędu*

²⁷ Przykładowo na mocy Zarządzenia Wójta 8/2021 z 1 lutego 2021 r. w sprawie zmiany Zarządzenia (...) do 14 lutego 2021 r., 16/2021 z dnia 11 marca 2021 r. (do 28 marca 2021 r.), 25/2021 z dnia 15 kwietnia 2021 r. (do 25 kwietnia 2021 r.).

²⁸ Zarządzenie nr 31/2020 z dnia 3 listopada 2020 r. w sprawie zmiany organizacji pracy Urzędu (...).

²⁹ Zarządzenie nr 27/2020 z dnia 14 października 2020 r. w sprawie zmiany Zarządzenia (...).

³⁰ Zarządzenie nr 37/2021 z 20 sierpnia 2020 r. w sprawie wdrożenia Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji w Urzędzie.

³¹ Załącznik nr 6 do Zarządzenia nr 37/2021.

zapewniające ciągłość działania (...) przygotowywano w oparciu o ogólnie obowiązujące przepisy prawa, a także korzystano z ogólnodostępnych źródeł i materiałów oraz wytycznych właściwych organów i instytucji. Na stronie internetowej Urzędu zamieszczano komunikaty, informacje i ogłoszenia w zakresie funkcjonowania (...) w okresie zagrożenia epidemicznego (...). Monitorowano obowiązujące przepisy w zakresie wprowadzanych ograniczeń, nakazów i zakazów w okresie epidemii oraz dokonywano aktualizacji wewnętrznych regulacji celem dostosowania do bieżącego stanu prawnego oraz mając na względzie zapewnienie bezpieczeństwa pracowników i obywateli. Wprowadzono ograniczenia w zakresie obiegu i kontroli dokumentów, np. przekazywanie do punktu kancelaryjnego dokumentów do wysyłki raz dziennie do godz. 12.00, kwarantanna korespondencji wpływającej, ograniczenia kontaktów między stanowiskami pracy, wyłączenie bezpośredniej obsługi interesantów, wprowadzenie obostrzeń w zakresie przeprowadzenia inwentaryzacji składników majątkowych (...). W Urzędzie wprowadzono skrzynkę podawczą do wpływu dokumentów i przyjęto procedury, zgodnie z którymi, korespondencja złożona przez interesantów do skrzynki podawczej była ewidencjonowana w punkcie kancelaryjnym i przekazywana do poszczególnych komórek organizacyjnych następnego dnia roboczego (po upływie co najmniej 24 godzin od przyjęcia korespondencji). Do skrzynki podawczej można było wrzucać wszystkie dokumenty, z wyjątkiem spraw wymagających osobistego stawiennictwa (...).

(akta kontroli str. 115-125, 226-232)

W sprawie przyjęcia procedur, rozwiązań organizacyjnych lub wytycznych dla jednostek organizacyjnych Gminy dotyczących zapewnienia regularnej i kompletnej dezynfekcji miejsc publicznych, niezakłóconej organizacji zajęć szkolnych w okresie nauki zdalnej, opieki nad osobami zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zakupu sprzętu i wyposażenia ochrony osobistej Wójt wyjaśniła, że (...) W Urzędzie nie zostały przyjęte procedury i nie sformułowane wytyczne dla jednostek organizacyjnych dotyczące (...) Działania w zakresie zapewnienia realizacji ww. zadań przez jednostki organizacyjne gminy realizowane były na bieżąco w ramach zwierzchnictwa służbowego organu wykonawczego wobec kierowników gminnych jednostek organizacyjnych np. pisemne polecenia³² bądź realizowane w trybie wideokonferencji i narad on-line z kierownikami jednostek organizacyjnych gminy. W celu realizacji zadań przyjęto następujące rozwiązania organizacyjne: (...) Dezynfekcja miejsc publicznych zapewniona została przez pracownika Urzędu (dotyczy obiektu Urzędu Gminy i terenu parkingu przy budynku Urzędu oraz przystanków autobusowych) oraz poprzez zaopatrzenie w środki dezynfekcyjne podległych gminie jednostek organizacyjnych oraz jednostek ochotniczych straży pożarnych (...) Na terenie Gminy Olszanka nie występuje publiczny transport (...) W oparciu o wytyczne Ministra Zdrowia, Głównego Inspektora Sanitarnego oraz Ministra Edukacji Narodowej dla zapewnienia bezpieczeństwa i higienicznych warunków pracy podczas epidemii COVID-19, dyrektorzy zespołów szkół funkcjonujących w gminie Olszanka tj.: (...) wprowadzili procedury ich funkcjonowania. Celem procedur było dodatkowe zwiększenie bezpieczeństwa podczas zajęć lekcyjnych uczniów, nauczycieli oraz pracowników administracyjnych i obsługi szkół, ograniczenie ilości kontaktów interpersonalnych w danej jednostce czasu w ramach zmniejszenia potencjalnego ryzyka zakażenia oraz kompleksowe działania przeciwepidemiczne dostosowane do danej - aktualnej sytuacji. Szkoły prowadząc naukę w trybie stacjonarnym wprowadziły zmiany w zasadach korzystania z pomieszczeń i przestrzeni szkolnych, w tym dostępu do bibliotek

³² Nr SSO.4424.34.2020 z 24 marca 2020 r., OR.0147.3.2020 oraz SSO.4424.48.2020 z 8 maja 2020 r., nr SSO.4424.49.2020 oraz SSO.4424.59.2020 15 maja 2020 r.

i świetlic. Oddziałom przypisano stałe sale lekcyjne, wyłączono lub ograniczono możliwość korzystania z czytelni i bibliotek, w salach nauczania początkowego zrezygnowano z wykładzin dywanowych w częściach przeznaczonych na zabawy psychoruchowe. Szkoły zostały wyposażone w środki dezynfekcyjne do odkażania sal, pomocy dydaktycznych i elementów stałych oraz środki do odkażania rąk i maseczki. W związku z czasowym ograniczeniem funkcjonowania szkół, dyrektorzy gminnych szkół wprowadzili odpowiednie regulacje umożliwiające organizację tzw. zdalnego nauczania, w tym m.in.: przekazali nauczycielom informacje o sposobie i trybie realizacji zadań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania szkół, wyposażono wszystkich nauczycieli w indywidualną możliwość pracy zdalnej, wskazali technologie informacyjno-komunikacyjne wykorzystywane przez nauczycieli do realizacji zajęć – platformy medialne, ustalili tygodniowy zakres treści nauczania do zrealizowania w poszczególnych oddziałach klas, zapewnili uczniom i rodzicom możliwość konsultacji z nauczycielem prowadzącym zajęcia oraz przekazali im informacje o formie tych konsultacji, (...), ustalili, we współpracy z nauczycielami, sposób potwierdzania uczestnictwa uczniów na zajęciach oraz sposób i termin usprawiedliwiania nieobecności uczniów na zajęciach edukacyjnych. W szkołach prowadzonych przez Gminę Olszanka wdrożono następujące procedury (...) W zakresie działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olszance z/s w Krzyżowicach: zawarto umowy z ROPS Opole, Urzędem Marszałkowskim i Brzeskim Stowarzyszeniem Promocji Zdrowia na nieodpłatne używanie: termometr bezdotykowy dla klientów i pracowników, stacja bezdotykowa do dezynfekcji rąk, stacja do dezynfekcji dokumentów, lampa UV-C TUV do dezynfekcji pomieszczeń, (...) w ramach projektu pn. „Blżej rodziny i dziecka” rozdysponowano nieodpłatnie dla rodzin dysfunkcyjnych środki ochrony osobistej: (...), w ramach współpracy z Sanepidem Brzeg otrzymywano na bieżąco listę osób z terenu gminy przebywających na kwarantannie. Pracownicy ośrodka kontaktowali się z tymi osobami telefonicznie w celu ustalenia ich sytuacji rodzinnej, zdrowotnej i ewentualnego zorganizowania dowozu niezbędnych towarów żywnościowych, (...) Zgodnie z zaleceniami (...) Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej kierownik ośrodka pełnił dyżury pod telefonem po godzinach pracy i w dni wolne od pracy w godzinach 7.30 – 19.00 w celu udzielania niezbędnych informacji osobom, które potrzebowały pomocy, zwłaszcza ludziom starszym, samotnym i niepełnosprawnym, (...) Zgodnie z wytycznymi Wojewody Opolskiego, celem zapewnienia bezpieczeństwa pracownikom ośrodka wprowadzono dla pracowników socjalnych możliwość kontaktu z rodzinami potrzebującymi wsparcia socjalnego drogą telefoniczną – bez fizycznej obecności pracownika socjalnego w domu klienta, (...) zarządzeniami kierownika ośrodka wprowadzono procedury w sprawie działań zapobiegających rozprzestrzenianiu się koronawirusa Covid-19 oraz wprowadzono Regulamin pracy zdalnej – rotacyjnej dla pracowników GOPS Olszanka, (...) w okresie szczytowym epidemii obsługa klientów odbywała się na zewnątrz ośrodka /wystawiony stolik z zachowaniem dystansu.

(akta kontroli str. 115-125)

3. Rada Gminy Olszanka przyjęła³³ dokument³⁴ Strategia Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2016-2025 z perspektywą do 2030 roku, w którym określono cele

³³ Uchwałą Nr XVIII/143/2016 z dnia 23 września 2016 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2016 – 2025 z perspektywą do 2030 roku.

³⁴ Dostępny na stronie <https://bip.olszanka.pl/download/attachment/9023/uchwala-nr-xviii-143-2016-rady-gminy-olszanka-z-dn-23092016-r-w-sprawie-przyjecia-strategii-rozwoju-gminy-olszanka-na-lata-2016-2025-z-perspektywa-do-2030-r.pdf>

strategiczne³⁵, stanowiące jednocześnie planowe kierunki rozwoju Gminy, cele operacyjne oraz wskaźniki monitoringu celów strategicznych.

W dokumencie³⁶ *Raport o stanie Gminy Olszanka za 2020 rok*, sporządzonym na podstawie art. 28aa ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym³⁷, podsumowano realizację polityk, programów i strategii, uchwał rady gminy i budżetu obywatelskiego. W dokumencie wskazano, że realizacja ww. strategii odbywa się poprzez coroczne wykonywanie zaplanowanych w budżecie zadań i przedsięwzięć, na które wpływ mają przede wszystkim zaplanowane w budżecie środki finansowe.

W sprawie monitorowania celów strategicznych pod kątem wpływu epidemii COVID-19 na ich osiągnięcie Wójt wyjaśniła, że (...) *Realizacja celów i priorytetów strategicznych i programowych rozwoju gminy Olszanka była na bieżąco monitorowana pod względem wpływu pandemii Covid-19 na ich osiągnięcie /realizację. W wyniku takiego monitorowania podejmowano działania korygujące lub zmierzające do zmiany założonych celów i priorytetów polegające na: - w latach 2020- 2021 nie były przeprowadzane otwarte konkursy ofert na realizację zadań publicznych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii - w 2020 r. środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych nie były w całości wydatkowane na działalność merytoryczną w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, ponieważ część tych środków przeznaczona została na wydatki dotyczące przeciwdziałania COVID-19. W pozostałym zakresie realizacja celów i priorytetów strategicznych i programowych rozwoju gminy Olszanka odbywała się zgodnie z dokumentami strategicznymi gminy. Nie zachodziła konieczność dokonywania zmian w Strategii Rozwoju Gminy Olszanka.*

(akta kontroli str. 125, 222-225)

4. W okresie objętym kontrolą następował systematyczny wzrost uzyskanych dochodów ogółem, w tym dochodów własnych gminy. Dochody te zrealizowano odpowiednio w wysokości: 20 607,2 tys. zł oraz 9 487,9 tys. zł (2018 r.), 23 250,4 tys. zł oraz 10 337,2 tys. zł (2019 r.), 24 860,3 tys. zł oraz 10 619,4 tys. zł (2020 r.) oraz 27 202,3 tys. zł oraz 11 875,5 tys. zł (2021 r.). W latach 2018-2019 Gmina uzyskała dochody własne na mniejszym poziomie niż zakładany, gdyż na początek (1 stycznia) i koniec (31 grudnia) danego roku planowała ich poziom odpowiednio w wysokości 10 106,9 tys. zł i 10 421 tys. zł (2018 r.) oraz 10 420,6 tys. zł i 10 691,7 tys. zł (2019 r.). W 2021 r. uzyskano natomiast dochody własne w wysokości wyższej niż planowana na początek (11 133,7 tys. zł) oraz koniec (11 693,6 tys. zł) roku, a w 2020 r. wysokość dochodów własnych była wyższa niż planowana na początek roku (10 546,6 tys. zł) oraz niższa niż planowana na koniec roku (11 160,7 tys. zł).

Największy udział w dochodach własnych stanowiły wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych (od 30,1%³⁸ do 33,6%³⁹), o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego⁴⁰ oraz z podatku od nieruchomości (od 31,0%⁴¹ do 33,7%⁴²), o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1 lit a) tej ustawy. W okresie objętym kontrolą wpływy z tych

³⁵ 1. Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej elementem poprawy poziomu życia mieszkańców, 2. Wysoka jakość i dostępność usług publicznych, 3. Zachowanie tożsamości lokalnej, walorów kulturowych i przyrodniczych w oparciu o istniejące zasoby i kapitał społeczny oraz 4. Rozwój gospodarki oparty na tworzeniu atrakcyjnych warunków do rozwoju rolnictwa i przedsiębiorczości.

³⁶ Dostępnym na stronie <https://samorzad.gov.pl/web/gmina-olszanka/raport-o-stanie-gminy>.

³⁷ Dz. U. z 2022 r., poz. 559 ze zm.

³⁸ W 2021 r.

³⁹ W 2019 r.

⁴⁰ Dz.U. z 2021 r., poz. 1672 ze zm.

⁴¹ W 2021 r.

⁴² W 2018 r.

podatków systematycznie wzrastały. W przypadku podatku dochodowego od osób fizycznych w największym stopniu (o 14,2%) w 2019 r. (z 3 045,6 tys. w 2018 r. do 3 478,3 tys. zł), a w kolejnych latach odpowiednio o 0,5% (do 3 495,6 tys. zł w 2020 r.) oraz o 2,2%, (do 3 572,9 tys. zł w 2021 r.). Wzrost wpływów z podatku od nieruchomości wynosił od 1,6% do 7,8% (z 3 196,2 tys. zł w 2018 r. do 3 247,4 tys. zł w 2019 r. oraz z 3 413,1 tys. zł w 2020 r. do 3 680,9 tys. zł).

Poza wpływami z ww. podatków, największy udział w dochodach własnych gminy stanowiły wpływy z podatku rolnego (od 12,0%⁴³ do 13,3%⁴⁴) oraz z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi (od 8,2%⁴⁵ do 12,3%⁴⁶), o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1 lit b) oraz pkt 2 lit f) ww. ustawy. Wpływy te również systematycznie wzrastały w okresie objętym kontrolą i wynosiły odpowiednio 1 256,9 tys. zł oraz 778,5 tys. zł (w 2018 r.), 1 328,2 tys. zł oraz 893,4 tys. zł (w 2019 r.), 1 409,1 tys. zł oraz 1 141,3 tys. zł (w 2020 r.), 1 426,5 tys. zł oraz 1 460,9 tys. zł (w 2021 r.).

W okresie objętym kontrolą ponad połowę (od 50,5%⁴⁷ do 54,2%⁴⁸) dochodów Gminy stanowiła subwencja ogólna oraz dotacje celowe z budżetu państwa, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 2-3 ww. ustawy. W przypadku subwencji ogólnej Gmina uzyskała od 5 636,4 tys. zł (w 2019 r.) do 6 858,7 tys. zł (w 2021 r.), a dotacji od 5 234,7 tys. zł (w 2018 r.) do 7 414,7 tys. zł (w 2020 r.).

(akta kontroli str. 241-243)

5. W sprawie wpływu epidemii COVID-19 na budżet Gminy w 2021 r. oraz realizowane i planowane zadania własne oraz wydatki inwestycyjne Skarbnik wyjaśniła, że *sytuacja epidemiologiczna związana z COVID-19 nie wpłynęła znacząco na wykonanie budżetu Gminy Olszanka w 2021 roku (tj. dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów). W roku 2021 r. dochody zostały wykonane na poziomie 106,5% planu, natomiast wydatki zostały zrealizowane na poziomie 97% planu. Większość zaplanowanych wydatków majątkowych została zrealizowana (wykonanie 88% planu) za wyjątkiem dotacji dla Powiatu Brzeskiego, bowiem realizacja tych zadań została przesunięta na lata kolejne oraz zadania, na które Gmina nie otrzymała dofinansowania. Pozostałe zadania Gminy (bieżące) były realizowane bez zagrożenia utraty płynności finansowej. Na wysoki poziom wykonania dochodów wpłynęła otrzymana nagroda w konkursie „Rosnąca Odporność”, w którym Gmina Olszanka zajęła I miejsce (kwota 1 000 000 zł) oraz uzupełnienie subwencji ogólnej (kwota 529 022 zł). Dodatkowo Gmina Olszanka otrzymała środki z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych w kwocie 500 000,00 zł, co pozwoliło na realizację trzech inwestycji drogowych w latach 2020-2021.*

(akta kontroli str. 237-240)

6. W latach 2020-2021 Wójt oraz Rada Gminy Olszanka wprowadzali⁴⁹ zmiany w planie finansowym budżetu Gminy związane ze stanem zagrożenia epidemicznego COVID-19. W 2020 r. zwiększono dochody bieżące łącznie o 135,3 tys. zł, a wydatki bieżące o 145,3 tys. zł oraz dochody majątkowe o 500 tys. zł. W 2021 r. zwiększono dochody i wydatki bieżące o kwotę 147,8 tys. zł.

(akta kontroli str. 244-245)

⁴³ W 2021 r.

⁴⁴ W 2018 r.

⁴⁵ W 2018 r.

⁴⁶ W 2021 r.

⁴⁷ W 2019 r.

⁴⁸ W 2020 r.

⁴⁹ Wójt poprzez wydawanie Zarządzeń w sprawie zmiany planów finansowych budżetu Gminy Olszanka w latach 2020-2021, a Rada Gminy Olszanka poprzez uchwalanie uchwał w sprawie zmiany uchwał w sprawie uchwalenia budżetu Gminy Olszanka w latach 2020-2021.

W związku z realizacją w okresie kwiecień-czerwiec 2020 r. dwóch projektów grantowych *Zdalna szkoła* oraz *Zdalna szkoła+* oraz otrzymaniem części oświatowej subwencji ogólnej (w listopadzie 2020 r.), Wójt zwiększyła⁵⁰ dochody i wydatki bieżące budżetu Gminy odpowiednio o łączną kwotę 105 tys. zł⁵¹ oraz 27,5 tys. zł⁵². Pozostała kwota 2,8 tys. zł dotyczyła zwiększenia⁵³ dochodów⁵⁴ w związku z otrzymaniem darowizny środków pieniężnych (2 tys. zł) i przeznaczeniem jej na wydatki⁵⁵ związane z zakupem środków ochrony osobistej pracowników Urzędu oraz jednostek organizacyjnych Gminy oraz zwiększeniem⁵⁶ dochodów⁵⁷ i wydatków⁵⁸ w związku z otrzymaniem środków (0,8 tys. zł) z Funduszu Pracy. Dotacja celowa w kwocie 10 tys. zł dla Brzeskiego Centrum Medycznego zwiększyła⁵⁹ wydatki bieżące⁶⁰ i była sfinansowana z wolnych środków, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁶¹. W związku z planowaną realizacją zadań inwestycyjnych polegających na przebudowie dróg wewnętrznych we wrześniu 2020 r. zwiększono⁶² zarówno dochody⁶³, jak też wydatki⁶⁴ o kwotę 500 tys. zł. Ponadto w okresie marzec-kwiecień 2020 r. Wójt dokonała podziału rezerwy ogólnej⁶⁵ w kwocie 24,7 tys. zł⁶⁶ oraz celowej⁶⁷ w kwocie 25 tys. zł⁶⁸ z przeznaczeniem na wydatki mające na celu zapobieganie rozprzestrzenianiu się wirusa SARS-CoV-2.

(akta kontroli str. 246-323)

W 2021 r. w związku z decyzjami Wojewody Opolskiego opisanymi w dalszej części wystąpienia pokontrolnego, Wójt⁶⁹ oraz Rada Gminy Olszanka⁷⁰ zwiększyli

⁵⁰ Zarządzeniami: WG-VIII-34/2020 z 10 kwietnia 2020 r., WG-VIII-43/2020 z 2 czerwca 2020 r. oraz WG-VIII-90/2020 z 3 grudnia 2020 r.

⁵¹ Dział 801 Oświata i wychowanie Rozdział 80101 Szkoły podstawowe.

⁵² W ramach dochodów w Dziale 758 Różne rozliczenia Rozdziału 75801 Część oświatowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego §2920 Subwencje ogólne z budżetu państwa, a w ramach wydatków w Dziale 801 Oświata i wychowanie Rozdziału 80101 Szkoły podstawowe §3020 Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń (18,5 tys. zł) oraz §2820 Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji stowarzyszeniom.

⁵³ Zarządzenie WG-VIII-80/2020 oraz uchwała XXII/154/2020 z 27 października 2020 r.

⁵⁴ Dział 750 Administracja publiczna Rozdział 75023 Urzędy gmin (miast i miast na prawach powiatu) §0960 Wpływy z otrzymanych spadków, zapisów i darowizn w postaci pieniężnej.

⁵⁵ Dział 750 Administracja publiczna Rozdział 75095 Pozostała działalność §4210 Zakup materiałów i wyposażenia.

⁵⁶ Zarządzenie WG-VIII-94/2020 oraz uchwała XXIV/165/2020 z 17 grudnia 2020 r.

⁵⁷ Dział 855 Rodzina Rozdział 85504 Wspieranie rodziny §2690 Środki z Funduszu Pracy otrzymane na realizację zadań wynikających z odrębnych ustaw.

⁵⁸ Dział 855 Rodzina Rozdział 85504 Wspieranie rodziny §4010 Wynagrodzenia osobowe pracowników.

⁵⁹ Zarządzenie WG-VIII-40/2020 oraz uchwała XVIII/122/2020 z 14 maja 2020 r.

⁶⁰ Dział 851 Ochrona zdrowia Rozdział 85111 Szpitale ogólne §2800 Dotacja celowa z budżetu dla pozostałych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych.

⁶¹ Dz. U. z 2021 r., poz. 305 ze zm.

⁶² Zarządzenie WG-VIII-68/2020 oraz uchwała XXI/152/2020 z 15 września 2020 r.

⁶³ Pierwotnie w Dziale 600 Transport i łączność Rozdziale 60017 Drogi wewnętrzne, a następnie (Zarządzenie WG-VIII-80/2020 oraz uchwała XXII/154/2020 z 27 października 2020 r.) w Dziale 758 Różne rozliczenia Rozdziale 75816 Wpływy do rozliczenia.

⁶⁴ Dział 600 Transport i łączność Rozdział 60017 Drogi wewnętrzne §6050 Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych.

⁶⁵ Zarządzenie WG-VIII-29/2020 z 11 marca 2020 r.

⁶⁶ Dział 750 Administracja publiczna 75095 Pozostała działalność §4210 Zakup materiałów i wyposażenia (19,7 tys. zł) §4300 Zakup usług pozostałych (2 tys. zł) oraz Dział 754 Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa Rozdział 75412 Ochotnicze straże pożarne §4210 Zakup materiałów i wyposażenia (3 tys. zł).

⁶⁷ Zarządzenie WG-VIII-35/2020 z 14 kwietnia 2020 r.

⁶⁸ Dział 754 Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa Rozdział 75421 Zarządzanie kryzysowe §4170 Wynagrodzenia bezosobowe (4,6 tys. zł) §4110 Składki na ubezpieczenia społeczne (0,8 tys. zł) §4120 Składki na Fundusz Pracy oraz Solidarnościowy Fundusz Wsparcia Osób Niepełnosprawnych (0,1 tys. zł) §4210 Zakup materiałów i wyposażenia (17,5 tys. zł) §4300 Zakup usług pozostałych (2 tys. zł).

⁶⁹ Zarządzeniami: WG-VIII-22/2021 z 22 lutego 2021 r., WG-VIII-27/2021 z 29 marca 2021 r. oraz WG-VIII-40/2021 z 18 czerwca 2021 r.

⁷⁰ Uchwałami: XXVI/174/2021 z 22 lutego 2021 r., Uchwała XXVII/179/2021 z 29 marca 2021 r. oraz XXX/193/2021 z 18 czerwca 2021 r.

jednocześnie dochody⁷¹ i wydatki⁷² bieżące budżetu Gminy o łączną kwotę 27,8 tys. zł. W związku z realizacją programu *Laboratoria przyszłości* w listopadzie 2021 r.⁷³ zwiększono dochody⁷⁴ i wydatki⁷⁵ bieżące o kwotę 120 tys. zł.

(akta kontroli str. 324-390)

W sprawie analizowania i monitorowania uwarunkowań zewnętrznych związanych ze stanem zagrożenia epidemicznego COVID-19 na potrzeby zmiany uchwały budżetowej na 2020 r., jak też przygotowania uchwał na lata 2021-2022 Skarbnik wyjaśniła, że *Organ wykonawczy na bieżąco analizował sytuację finansową gminy poprzez comiesięczną analizę sprawozdań budżetowych Rb-27s, Rb-28S, Rb-NDS oraz bieżącą analizę stanu rachunków bankowych. Na bieżąco były również analizowane i monitorowane komunikaty Ministerstwa Finansów oraz Regionalnej Izby Obrachunkowej w Opolu. Budżet na dany rok oraz kolejne lata był planowany ostrożnie z uwzględnieniem ewentualnych skutków wynikających z bieżącej sytuacji społeczno-gospodarczej związanej z COVID-19, w celu zapewnienia realizacji obligatoryjnych zadań własnych gminy. Z uwagi na to, iż Gmina Olszanka jest gminą rolniczą, to skutki pandemii nie były tak odczuwalne w tamtym czasie jak w innych gminach, szczególnie w dużych miastach, opierających się w dużej mierze na turystyce. Niemniej jednak zauważa się znaczący wzrost wydatków bieżących, nieproporcjonalny do wzrostu dochodów, co może w najbliższej przyszłości skutkować zagrożeniem spełnienia wskaźnika z art. 242 i 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (...). W związku z powyższym, w celu ograniczenia wydatków bieżących zostały podjęte pierwsze decyzje. W dniu 7 marca 2022 roku Rady Gminy Olszanka Uchwałą Nr XL/253/2022 nie wyraziła zgody na wyodrębnienie środków funduszu sołeckiego na rok 2023.*

(akta kontroli str. 237-240)

7. W okresie stanu zagrożenia epidemicznego COVID-19 Rada Gminy Olszanka nie wprowadzała fakultatywnych ulg i zwolnień w podatkach i opłatach lokalnych, tj. rozwiązań przewidzianych w art. 15jd⁷⁶, art. 15p ust. 1⁷⁷, art. 15q ust. 1⁷⁸ oraz art. 15qa⁷⁹ ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych

⁷¹ Dział 851 Ochrona zdrowia Rozdział 85195 Pozostała działalność §0970 Wpływy z różnych dochodów

⁷² Dział 851 Ochrona zdrowia Rozdział 85195 Pozostała działalność §4010 Wynagrodzenia osobowe pracowników (13,9 tys. zł), §4110 Składki na ubezpieczenia społeczne (2,4 tys. zł) §4120 Składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy (0,3 tys. zł) §4210 Zakup materiałów i wyposażenia (2 tys. zł) §4300 Zakup usług pozostałych (9 tys. zł) §4360 Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych (0,2 tys. zł).

⁷³ Zarządzenie WG-VIII-76/2021 oraz uchwała XXXVI/222/2021 z 25 listopada 2021 r.

⁷⁴ Dział 801 Oświata i wychowanie Rozdział 80101 Szkoły podstawowe §2180 Środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na finansowanie lub dofinansowanie realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19.

⁷⁵ Dział 801 Oświata i wychowanie Rozdział 80101 Szkoły podstawowe §4240 Zakup środków dydaktycznych i książek.

⁷⁶ Możliwość pomniejszenia opłat z tytułu użytkowania wieczystego oraz odstąpienia od pobierania czynszu najmu, dzierżawy oraz opłat za użytkowanie przypadających jednostce samorządu terytorialnego

⁷⁷ Rada gminy może wprowadzić, w drodze uchwały, za część roku 2020 oraz za wybrane miesiące 2021 r. zwolnienia z podatku od nieruchomości: gruntów, budynków i budowli związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, wskazanym grupom przedsiębiorców, których płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19

⁷⁸ Rada gminy może przedłużyć, w drodze uchwały, wskazanym grupom przedsiębiorców, których płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19, terminy płatności rat podatku od nieruchomości, płatnych w kwietniu, maju i czerwcu 2020 r., nie dłużej niż do dnia 30 września 2020 r. oraz płatnych w wybranych miesiącach 2021 r., nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2021 r.

⁷⁹ Zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży wydane na podstawie art. 18 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (...), których ważność upływa w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii zachowują ważność przez dodatkowy okres 6 miesięcy od dnia utraty pierwotnego terminu ważności zezwolenia, pod warunkiem wniesienia proporcjonalnej opłaty za wydanie zezwolenia przed upływem pierwotnego terminu ważności zezwolenia.

z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych⁸⁰.

Skarbnik wyjaśniła, że (...) w czasie objętym obostrzeniami w związku z pandemią COVID-19 na bieżąco monitorowano, czy podatnicy potrzebują dodatkowego wsparcia w postaci wprowadzenia ulg i zwolnień w podatkach i opłatach lokalnych. Z uwagi na to, że Gmina Olszanka jest obszarem w przeważającej części rolniczym, sytuacja epidemiologiczna nie wpłynęła bezpośrednio na prowadzenie tej działalności. Ostatecznie nie zdecydowano o wprowadzeniu fakultatywnych ulg i zwolnień w podatkach i opłatach lokalnych w związku z sytuacją epidemiologiczną. W 2020 r. na mocy art. 15qc ww. ustawy Wójt wykorzystał dochody z opłat za zezwolenia wydane na podstawie art. 18 lub art. 181 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi⁸¹ oraz dochody z opłat określonych w art. 11i tej ustawy na działania związane z przeciwdziałaniem COVID-19, tj. zakup lampy do dezynfekcji, osłony z plexi, dezynfektorów, laptopów do pracy zdalnej, szafki szkolnej oraz środków ochrony osobistej (maseczki, przyłbice oraz płyn do dezynfekcji).

(akta kontroli str. 237-240)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OBSZAR

Działania gminy w celu ograniczenia negatywnych skutków pandemii w ramach realizacji wybranych zadań własnych

1. W okresie kwiecień-czerwiec 2020 r. Gmina zrealizowała dwa projekty grantowe, tj. *Zdalna szkoła* oraz *Zdalna szkoła+*, w wyniku których zakupiono i przekazano do publicznych szkół podstawowych 53 laptopy wraz z akcesoriami komputerowymi (mysz i torba), w tym pięć do Szkoły Podstawowej Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich w Michałowie, co opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego. Ponadto w ramach projektu *Op@lskie dla podstawówek – zdalne nauczanie zbliża!* realizowanego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020⁸² w marcu 2021 r. Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego przekazał bezpośrednio dyrektorom tych placówek łącznie 33 laptopy.

W sprawie podejmowanych działań w zakresie ustalenia potrzeb uczniów i nauczycieli związanych z ograniczeniem negatywnych skutków epidemii COVID-19 oraz wyposażenia szkół w pomoce dydaktyczne, w tym również przed sporządzeniem wniosków o przyznanie ww. grantów Wójt wyjaśniła, że *analizę w zakresie zidentyfikowania potrzeb w celu planowanego wsparcia szkół na terenie gminy Olszanka przeprowadzili w okresie marzec-kwiecień oraz wrzesień 2020 r. dyrektorzy szkół. Do przeprowadzenia badania wykorzystano: rozmowy indywidualne z uczniami i ich rodzicami oraz nauczycielami, kwestionariusz ankiety dla uczniów badający posiadanie lub nie sprzętu oraz oprogramowania umożliwiającego wykorzystanie TIK⁸³ podczas zajęć zdalnych (...)* W oparciu o wymienione analizy dyrektorzy przekazali do tuż. Urzędu Gminy zapotrzebowanie na sprzęt komputerowy, co pozwoliło na sporządzenie stosownych wniosków o przyznanie grantów. W efekcie wymienionych działań szkoły otrzymały: PSP

⁸⁰ Dz.U. z 2020 r., poz. 1842 ze zm. Dalej: ustawa o szczególnych rozwiązaniach związanych z COVID-19.

⁸¹ Dz.U. z 2021 r., poz. 1119 ze zm.

⁸² W ramach Poddziałania 9.1.1 *Wsparcie kształcenia ogólnego*.

⁸³ Technologie informacyjno-komunikacyjne.

w Przylesiu: 13 laptopów, PSP w Jankowicach W.: 13 laptopów, PSP w Olszance: 22 laptopów, które użyczono z oprogramowaniem wszystkim potrzebującym, którzy nie mieli własnych komputerów czy laptopów i to zgłosili (...) W poszczególnych placówkach realizacja zadań przebiegała następująco:

1/ Publiczny Zespół Szkolno-Przedszkolny w Jankowicach Wielkich: Przeprowadzono monitoring rzeczywistych potrzeb wśród wszystkich uczniów w szczególności w rodzinach wielodzietnych i wśród nauczycieli. Informacje, które zostały zebrane potwierdziły, że w niektórych rodzinach istnieje potrzeba wypożyczenia sprzętu komputerowego - laptopów ze szkoły. Na początku wyłonił się też problem w niektórych rodzinach uczniów, że zbyt słabą przepustowością lub brakiem Internetu. Rodzice uczniów współpracując ze szkołą zakupili u dostawców odpowiednie pakiety. Kadra pedagogiczna dokonała analizy dostępnych na rynku platform do nauki zdalnej. Zdecydowano o wprowadzeniu platformy „Microsoft 365”. Każdy z nauczycieli i uczniów otrzymał darmowe konto oraz dostęp do wielu narzędzi do zdalnej nauki m.in: Teams, Office, Outlook, Excel, Forms, OneNote, oraz 1 Terabajt przestrzeni chmurowej. Przeprowadzono szkolenia najpierw dla nauczycieli a potem dla uczniów i rodziców uczniów w kl. 1-3 i przedszkoli. Zintegrowano nową platformę „Microsoft 365” z dziennikiem elektronicznym Uonet + Vulkan tak aby możliwa była praca w czasie rzeczywistym na obydwu narzędziach (...),

2/ Publiczny Zespół Szkolno-Przedszkolny w Przylesiu: Przeprowadzono rozmowy z nauczycielami o ich potrzebach związanych ze sprzętem. Wychowawcy poszczególnych klas przeprowadzili również rozmowy z rodzicami w celu określenia potrzeb w tym zakresie. Informacje, które zostały zebrane potwierdziły, że w niektórych rodzinach istnieje potrzeba wypożyczenia sprzętu komputerowego- laptopów ze szkoły. Udostępniono sprzęt dzieciom oraz nauczycielom na podstawie stosowych umów na czas prowadzenia zdalnego nauczania w celu prowadzenia zajęć edukacyjnych i realizacji podstawy programowej. Każdy z zakupionych komputerów został ubezpieczony (...),

3/ Publiczny Zespół Szkolno-Przedszkolny w Olszance: w pierwszym tygodniu nauczania zdalnego, od dnia 27 marca 2020 r. szkoła udostępniała rodzicom sprzęt komputerowy do realizacji nauczania zdalnego. Wypożyczono 15 laptopów rodzicom uczniów i 5 nauczycielom, od 25 marca 2022 r. wychowawcy informowali rodziców o możliwości wypożyczenia sprzętu ze szkoły i diagnozowali na bieżąco potrzeby rodzin w tym zakresie, analiza potrzeb wskazała, że zapotrzebowanie na sprzęt przewyższa możliwości placówki, szkoła wystąpiła do organu prowadzącego o zakup 10 laptopów (...).

Pismem z dnia 23 listopada 2020 r. (...) organ prowadzący przekazał do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego w Opolu sporządzoną ankietę dotyczącą potrzeb w zakresie wyposażenia w laptopy szkoły podstawowe w ramach projektu „Op@lskie dla podstawówek - zdalne nauczanie zbliża”. Zapotrzebowanie na laptopy dla nauczycieli potwierdzono pismem z dnia 11 lutego 2021 r. (...).

(akta kontroli str. 200-219, 226-232)

W okresie objętym kontrolą, liczba wniosków o załatwienie spraw dotyczących przyznania świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, tj. zasiłku stałego, okresowego i celowego, o których mowa w art. 36 pkt 1 lit. a-c) ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej⁸⁴ kształtowała się na zbliżonym poziomie⁸⁵.

W sprawie podejmowanych działań w zakresie ustalenia potrzeb osób objętych pomocą społeczną związanych z ograniczeniem negatywnych skutków epidemii COVID-19 Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olszance z/s

⁸⁴ Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.

⁸⁵ W przypadku zasiłku stałego, okresowego i celowego wynosiła odpowiednio: 20, 25, 60 (2018 r.), 18, 22, 54 (2019 r.), 25, 19, 48 (2020 r.) oraz 24, 20, 59 (2021 r.).

w Krzyżowicach poinformował⁸⁶, że (...) Gminny Ośrodek (...) dokonywał analizy potrzeb mieszkańców gminy pod kątem epidemii COVID-19 na bieżąco oraz w trakcie narad pracowniczych. Pracownicy socjalni ośrodka byli w kontakcie telefonicznym z klientami ośrodka z grup szczególnie wrażliwych, tj. z osobami starszymi, niesamodzielnymi i schorowanymi bądź z ich rodzinami z przypadających im rejonów opiekuńczych. Ponadto ośrodek pomocy społecznej otrzymywał codzienne raporty od Sanepidu w Brzegu o osobach i rodzinach przebywających w kwarantannie na terenie naszej gminy z którymi kontaktowano się telefonicznie. W związku z epidemią COVID-19 ośrodek pomocy społecznej uruchomił dodatkowy nr telefonu po godzinach pracy ośrodka i w dni świąteczne na potrzeby mieszkańców (...) W związku z wprowadzeniem stanu epidemii pracownicy socjalni w oparciu o bazę teleadresową klientów ośrodka oraz sygnałów napływających od sołtysów i radnych kontaktowali się telefonicznie z podopiecznymi / osobami starszymi, schorowanymi i odizolowanymi celem rozeznania ich potrzeb bytowych. Pracownicy ośrodka pomocy byli w ścisłym kontakcie z sołtysami i radnymi z poszczególnych sołectw gminy, którzy to monitorowali sytuację osób starszych, samotnych bądź przebywających na kwarantannie na terenie ich miejscowości (...) Gminny Ośrodek (...) aplikował w 2020 roku do rządowego programu „Wspieraj Seniora” i uzyskał na ten cel fundusze z budżetu Wojewody w kwocie 5000 zł. (...) W okresie epidemii COVID-19 Gminny Ośrodek (...) zwracał się do Urzędu Gminy Olszanka o dodatkowe środki finansowe na wypłatę zasiłków celowych i takie środki otrzymał w kwocie 22 500 zł.

(akta kontroli str. 501-509)

2. Porównanie ogólnej liczby wszystkich usług publicznych⁸⁷ świadczonych w Urzędzie w latach 2019-2021 (m.in. sprawy z zakresu: rejestracji stanu cywilnego, ewidencji ludności i dowodów osobistych, pomocy społecznej, świadczeń usług komunalnych, ochrony środowiska oraz innych wynikających z właściwości urzędu) wskazuje, że liczba realizowanych usług kształtowała się na zbliżonym poziomie.

Na podstawie danych o liczbie wydanych⁸⁸: 1/ zaświadczeń z ewidencji działalności gospodarczej, 2/ dowodów osobistych (również wymienionych), 3/ wypisów lub wrysów z ewidencji gruntów i budynków, 4/ spraw meldunkowych, 5/ odpisów aktów urodzenia, 6/ decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu oraz innych decyzji i postanowień ustalono, że:

- największy spadek liczby świadczonych usług publicznych został odnotowany w zakresie obejmującym m.in.: ewidencję działalności gospodarczej (106 usługi w 2019 r.; 96 – 2020 r.; 81 – 2021 r.); świadczenia rodzinne (238 – 2019 r.; 197 – 2020 r.; 196 – 2021 r.); świadczenia wychowawcze (550 – 2019 r.; 526 – 2020 r.); ewidencję ludności/sprawy meldunkowe (610 – 2019 r.; 580 – 2020 r.); dowody osobiste (339 – 2019 r.; 245 – 2020 r.); gospodarkę nieruchomości (34 – 2019 r.; 19 – 2020 r.); ochronę środowiska (73 – 2019 r.; 57 – 2020 r.),
- wzrost liczby świadczonych usług publicznych został odnotowany w zakresie m.in.: świadczeń wychowawczych (526 – 2020 r.; 551 – 2021 r.); ewidencji ludności/spraw meldunkowych (580 – 2020 r.; 657 – 2021 r.); gospodarki nieruchomości (19 – 2020 r.; 37 – 2021 r.); ochrony środowiska (57 –

⁸⁶ Na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f oraz art. 40 ust. 7 ustawy o NIK.

⁸⁷ Dane dotyczące liczby usług publicznych zostały wymiarowane na przykładzie danych dotyczących liczby: wpisów/wypisów do/z ewidencji działalności gospodarczej, wydanych lub wymienionych dowodów osobistych, spraw meldunkowych, rejestracji małżeństw, zgonów, urodzeń, i innych czynności z zakresu stanu cywilnego, wydanych decyzji o warunkach zabudowy, wydanych decyzji zezwalających na usuwanie drzew i krzewów, świadczeń rodzinnych i wychowawczych i innych decyzji i postanowień.

⁸⁸ Dane dotyczące liczby usług publicznych zostały wykazane w następujących przedziałach czasowych: od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2019 r.; od 1 stycznia 2020 r. do 31 grudnia 2020 r. i od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2021 r.

2020 r.; 75 – 2021 r.); gospodarki przestrzennej (131 – 2019 r.; 158 – 2020 r.; 213 – 2021 r.).

(akta kontroli, str. 482-486)

W okresie objętym kontrolą, następował systematyczny wzrost liczby korespondencji przychodzącej do Urzędu w formie elektronicznej. Spośród 6 418 (2018 r.), 6 781 (2019 r.), 6 679 (2020 r.) oraz 7 529 (2021 r.) łącznej liczby korespondencji odpowiednio 705, 887, 1 134 oraz 1 125⁸⁹ zostało złożonych poprzez platformę ePUAP. W latach 2020-2022⁹⁰ w Urzędzie załatwiono przy pomocy profilu zaufanego lub podpisu kwalifikowanego łącznie 3 561 spraw, w tym m.in. dotyczących: wydania dowodu osobistego (609), obsługi Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (221), obsługi tytułów wykonawczych (261), komunikacji z innymi urzędami (402), złożenia deklaracji VAT/JKP (60).

W okresie objętym kontrolą w Urzędzie nie były wdrażane procedury obiegu zarządzania dokumentami regulujące komunikację elektroniczną.

W latach 2020-2022 każdy z pracowników Urzędu posiadał profil zaufany, przy czym przez sześciu pracowników był wykorzystywany przy załatwianiu spraw zgodnie z podziałem zadań i kompetencji na danych stanowiskach pracy, a ośmiu pracowników korzystało z podpisu elektronicznego z certyfikatem kwalifikowanym.

W sprawie świadczenia usług publicznych w formie komunikacji elektronicznej w okresie stanu zagrożenia epidemicznego COVID-19 oraz ograniczeń w wykonywaniu zadań przez Urząd Wójt wyjaśniła, że (...) *W latach 2020-2022 łącznie załatwiono 2 672 sprawy przy pomocy elektronicznego podpisu kwalifikowanego oraz 889 spraw przy pomocy profilu zaufanego (...) Stan wyposażenia pracowników Urzędu w urządzenia informatyczne do załatwiania spraw był wystarczający i zapewniał ciągłość realizacji zadań (...) W latach 2020-2022 Wójt podjął decyzje o ograniczeniu wykonywania przez Urząd zadań wyłącznie do niezbędnych dla zapewnienia pomocy obywatelom, wskazując zakres tych zadań zgodnie z przepisami rozporządzenia w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii. Wójt określił również, że zadania Urzędu wykonywane będą w sposób wyłączający bezpośrednią obsługę interesantów, z wyjątkiem spraw obywatelskich i rejestracji stanu cywilnego, do których interesanci mieli zapewnioną bezpośrednią obsługę. Wraz ze zmianami obostrzeń w zakresie działalności urzędów administracji publicznej ograniczenia w wykonywaniu zadań były dostosowywane do zmieniających się rozporządzeń (...). Podkreśla się, że w ww. okresie obowiązywania ograniczeń, Urząd załatwiał praktycznie każdą sprawę, o którą zwracali się Obywatele i podmioty z zachowaniem zasad bezpieczeństwa.*

(akta kontroli str. 115-125, 228, 233-236)

Z wyjaśnień Wójta wynikało, że wszystkim uczniom szkół i placówek oświatowych z terenu Gminy zapewniono udział w zajęciach szkolnych w okresach objętych nauką zdalną. Uczniom oraz nauczycielom w ramach posiadanych zasobów zapewniano sprzęt komputerowy. W wyniku realizacji projektów grantowych *Zdalna Szkoła* i *Zdalna Szkoła+* zapewniono sprzęt komputerowy dla uczniów i nauczycieli. Wójt wyjaśniła ponadto, że *od wprowadzenia zdalnej nauki zapewniono możliwość udziału w zajęciach w szkole uczniom mającym czasowe trudności z dostępem do Internetu. Z informacji otrzymywanych od Dyrektorów placówek oświatowych wynikało, że w okresie nauczania zdalnego nauczyciele wykorzystywali materiały rekomendowane i udostępnione przez MEN na stronach internetowych do pracy zdalnej z uczniami, m.in.: (...). Uczestnictwo uczniów i ewidencjonowanie aktywnego czasu pracy nauczycieli w okresie zdalnego nauczania prowadzona była*

⁸⁹ Co stanowiło od 11% do 17% ogólnej liczby korespondencji przychodzącej do Urzędu.

⁹⁰ Do dnia 28 kwietnia 2022 r.

poprzez oprogramowanie firmy VULCAN w tzw. e-dzienniku, do których dostęp mieli nauczyciele prowadzący zajęcia. Dodatkowo szkoły korzystały z darmowych platform-Teams firmy Microsoft, gdzie również poprzez logowanie się dany uczeń sygnalizował swoje uczestnictwo w zajęciach, co mógł sprawdzić nauczyciel w czasie trwania danej lekcji.

(akta kontroli str. 226-232)

W sprawie sposobu uwzględnienia ograniczeń wynikających ze stanu epidemii COVID-19 w realizacji zadań dotyczących zapewnienia pomocy społecznej Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olszance z/s w Krzyżowicach poinformował, że Gminny Ośrodek (...) w stanie pandemii COVID-19, zgodnie z art.15h ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (...) dokonywał analizy okresu ważności orzeczeń o niepełnosprawności i sukcesywnie przedłużał ważność decyzji administracyjnych, które były wydane w oparciu o orzeczenie o niepełnosprawności na okres do 60 dnia od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, nie dłużej jednak niż do dnia wydania nowego orzeczenia o niepełnosprawności albo orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. Wszyscy klienci ośrodka, którym kończył się okres ważności orzeczenia o stopniu niepełnosprawności byli informowani telefonicznie lub osobiście przez pracowników ośrodka pomocy społecznej o tym, że z urzędu przedłuża się im świadczenia, do których uzyskania potrzebne jest przedstawienie orzeczeń o niepełnosprawności. W budynku, w którym mieści się Gminny Ośrodek (...) wprowadzono ograniczenia w przemieszczaniu się interesantów, a obsługa interesantów była prowadzona w zorganizowanym punkcie podawczym w korytarzu ośrodka. Pracownicy ośrodka przekazywali mieszkańcom naszej gminy ze szczególnym uwzględnieniem seniorów i osób niepełnosprawnych nieodpłatnie płyny dezynfekujące, rękawiczki jednorazowe i maseczki ochronne. Na terenie ośrodka wprowadzono Regulamin pracy zdalnej/rotacyjnej. Wyjazdy pracowników socjalnych w teren odbywały się jedynie w sytuacjach niezbędnych / interwencyjnych, przy zachowaniu wszystkich możliwych środków zabezpieczających. Pracowników zabezpieczono w niezbędne środki ochrony / środki dezynfekcyjne, maseczki i rękawiczki jednorazowe.

(akta kontroli str. 501-509)

W sprawie organizacji dowozu dzieci do szkół w związku z wystąpieniem stanu zagrożenia epidemicznego COVID-19 oraz wprowadzeniem nauki zdalnej Kierownik Gminnego Zespołu Ekonomiczno-Administracyjnego Szkół i Przedszkoli w Olszance poinformował, że (...) W okresie nauki zdalnej (...) dowożenie odbywało się, ale w ograniczonym zakresie tylko dla dzieci z zerówek i oddziałów przedszkolnych. W trakcie tzw. postoju autobusów, kierowcy i opieka wykonywała prace porządkowe (...) W czasie pandemii COVID-19 wystąpiło zmniejszenie ilości zakupu paliwa. Wg. rozliczenia prowadzonego w GZEASiP zakupiono: 2 567 litrów (2019 r.), 1 496 litrów (2020 r.), 2 341 litrów (2021 r.). Miało to wpływ na drobne oszczędności w wydatkach roku 2020 na dowozy⁹¹ (...).

(akta kontroli str. 494-500)

Żadna ze skarg, która wpłynęła do Urzędu w okresie objętym kontrolą, nie dotyczyła kwestii związanych ze spadkiem jakości usług publicznych w okresie pandemii COVID-19.

(akta kontroli str. 491-493)

3. W 2020 r. Gmina poniosła wydatki ze środków związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 w łącznej kwocie 706,7 tys. zł, w tym 462,3 tys. zł na przebudowę

⁹¹ W latach 2019-2021 wydatki bieżące ogółem wynosiły odpowiednio: 119 045 zł, 107 703 zł oraz 144 473 zł.

odcinków dwóch dróg wewnętrznych, 105 tys. zł na zakup tabletów i laptopów do szkół, 19 tys. zł z tytułu przekazania dotacji dla dwóch podmiotów oraz 17,9 tys. zł z tytułu wykorzystania części oświatowej przyznanej subwencji ogólnej, co opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego. Pozostała kwota 102,5 tys. zł stanowiła wydatki bieżące, w tym Urzędu w wysokości 85,4 tys. zł przeznaczone m.in. na zakup komputerów do pracy zdalnej (20,6 tys. zł), sprzętu do dezynfekcji (13,1 tys. zł), środków ochrony osobistej (12,2 tys. zł), badań na obecność przeciwciał wirusa SARS-Cov-2 (10,5 tys. zł), płynów do dezynfekcji (8,1 tys. zł), szafek szkolnych (8,3 tys. zł) czy osłon z plexi (6,1 tys. zł).

W 2021 r. Gmina poniosła wydatki w ww. zakresie w łącznej kwocie 134 tys. zł, w tym 37,7 tys. zł na przebudowę drogi wewnętrznej, 73,9 tys. zł z tytułu zakupu wyposażenia do szkół w ramach programu „Laboratoria Przyszłości” oraz 22,2 tys. zł z tytułu promocji szczepień przeciwko wirusowi SARS-Cov-2 oraz dowozu osób na szczepienia.

(akta kontroli str. 391-395)

W latach 2020-2021 Wójt złożyła⁹² 10 wniosków, o których mowa w § 6 Uchwały Nr 102 Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2020 r. w sprawie wsparcia na realizację zadań inwestycyjnych przez jednostki samorządu terytorialnego⁹³ o dofinansowanie wydatków majątkowych dotyczących realizacji siedmiu⁹⁴ zadań na łączną kwotę 6 242,6 tys. zł ze środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, określonych w uchwale nr 102 jako dofinansowanie ze środków Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych⁹⁵.

W wyniku złożonego 6 sierpnia 2020 r. wniosku⁹⁶ Gmina uzyskała 500 tys. zł (maksymalną kwotę wsparcia przewidzianą w załączniku nr 1 do uchwały nr 102), którą przeznaczyła na realizację dwóch zadań, tj. zmianę nawierzchni drogi wewnętrznej na bitumiczną w miejscowości Jankowice Wielkie oraz przebudowę drogi transportu rolnego w miejscowości Obórki (I etap).

(akta kontroli str. 413-454)

W listopadzie 2021 r. Gmina na podstawie art. 69a ust. 1 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw⁹⁷ oraz Uchwały Rady Ministrów Nr 84/2021 z dnia 1 lipca 2021 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Funduszu Polski Ład: Programu Inwestycji Strategicznych oraz złożonych⁹⁸ wniosków otrzymała od Banku Gospodarstwa Krajowego wstępne promesy dotyczące dofinansowania trzech zadań, tj.: 1/ Remont i przebudowa dróg gminnych i wewnętrznych na terenie Gminy Olszanka (w kwocie 6 752,1 tys. zł, co stanowiło 95% przewidywanej wartości inwestycji); 2/ Termomodernizacja budynków szkolno-przedszkolnych na terenie Gminy Olszanka (w kwocie 1 570,8 tys. zł; 90%) oraz 3/ Termomodernizacja budynku świetlicy wiejskiej w Krzyżowicach oraz budynku administracyjno-mieszkalnego w Krzyżowicach 72 (w kwocie 1 331,3 tys. zł; 90%).

⁹² Do Wojewody Opolskiego lub Prezesa Rady Ministrów za pośrednictwem Wojewody Opolskiego.

⁹³ Dz. U. z 2020, poz. 662 ze zm. Dalej: uchwała nr 102.

⁹⁴ Na zadania dotyczące Termomodernizacji budynku świetlicy wiejskiej w Krzyżowicach wraz z wykonaniem instalacji gazowej, C.O. oraz montażem kotła gazowego (742 tys. zł) oraz Termomodernizacji budynku administracyjno-mieszkalnego w Krzyżowicach 72 na działce nr 344 wraz z wykonaniem instalacji gazowej, montażem pieca gazowego oraz wymianą sieci (737,3 tys. zł) złożono po dwa wnioski. We wniosku z 6 sierpnia 2020 r. nie wskazano na jakie zadanie inwestycyjne zostaną przeznaczone środki Funduszu Przeciwdziałania COVID-19.

⁹⁵ Dalej: RFIL.

⁹⁶ Wniosek o uzyskanie środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 dla gmin i powiatów stanowiący załącznik nr 3 do uchwały nr 102.

⁹⁷ Dz.U. z 2020 r., poz. 568 ze zm.

⁹⁸ Dnia 5 sierpnia 2021 r.

W sprawie etapu realizacji zadań dofinansowanych ww. środkami Sekretarz Gminy wyjaśniła, że (...) *Remont i przebudowa dróg gminnych i wewnętrznych na terenie Gminy Olszanka (...) Postępowanie prowadzone przez Zamawiającego (...) w trybie podstawowym bez negocjacji o wartości szacunkowej zamówienia niższej od progów unijnych określonych na podstawie (...) W dniu 5 maja 2022 r. Kierownik Zamawiającego na wniosek Komisji Przetargowej (...) dokonał wyboru najkorzystniejszej oferty. W dniu 17 maja 2022 r. (...) udzielono zamówienia publicznego dla Wykonawcy (...) na kwotę 7 728 524,88 zł. Zgodnie z założeniami Programu Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych, Zamawiający po rozstrzygnięciu postępowania, a przed zawarciem umowy wystąpił w dniu 9 maja 2022 r. do Banku Gospodarstwa Krajowego o udzielenie promesy. Promesa inwestycyjna została udzielona w dniu 10 maja 2022 r. (...);*

„Termomodernizacja budynków szkolno-przedszkolnych na terenie Gminy Olszanka” (...) W dniu 17 maja 2022 r. Kierownik Zamawiającego (...) dokonał wyboru najkorzystniejszej oferty. Umowa w sprawie zamówienia publicznego (...) zostanie zawarta (...) z Wykonawcą (...) na kwotę 1 763 000,00 zł (...) Zamawiający w dniu 18 maja 2022 r. tj. po rozstrzygnięciu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego wystąpił do (...) o udzielenie promesy (...);

„Termomodernizacja budynku świetlicy wiejskiej w Krzyżowicach oraz budynku administracyjno – mieszkalnego w Krzyżowicach 72” (...) W dniu 10 maja 2022 r. Komisja Przetargowa (...) dokonała za pomocą systemu teleinformatycznego otwarcia, tj. odszyfrowania wczytanych na Platformie ofert, złożonych w postępowaniu. W wyznaczonym (...) terminie, do Zamawiającego wpłynęły 3 oferty. Obecnie, Komisja przetargowa dokonuje badania i oceny złożonych w niniejszym postępowaniu ofert (...) Zamawiający w dniu 25 kwietnia 2022 r. złożył (...) oświadczenie do promesy wstępnej o rozpoczęciu postępowania zakupowego (...).

(akta kontroli str. 463-481)

Do końca 2021 r. Urząd ze środków RFIL poniósł wydatki⁹⁹ w łącznej kwocie 500 tys. zł (100% uzyskanych środków), w tym 242,3 tys. zł z tytułu wymiany nawierzchni drogi wewnętrznej na bitumiczną w Jankowicach Wielkich, 220 tys. zł z tytułu przebudowy drogi transportu rolnego w miejscowości Obórki oraz 37,7 tys. zł z tytułu przebudowy drogi wewnętrznej w Krzyżowicach. Stanowiło to 59,5% ogółem wydatków związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 poniesionych przez Gminę w latach 2020-2021 (840,7 tys. zł).

(akta kontroli str. 398-412, 455-462)

Na realizację zadania wymiany nawierzchni drogi wewnętrznej na bitumiczną w Jankowicach Wielkich oraz przebudowę drogi transportu rolnego w miejscowości Obórki, Gmina reprezentowana przez Wójta zawarła odpowiednio 28 października 2020 r. oraz 22 października 2020 r. umowy¹⁰⁰, w których wynagrodzenie wykonawcy ustalono na kwotę 242,3 tys. zł (brutto) oraz 225,6 tys. zł (brutto). Zakres robót budowlanych w przypadku tych dwóch zadań inwestycyjnych obejmował m.in. roboty rozbiórkowe i przygotowawcze, ziemne, ustawienie krawężników, obrzeża betonowego, chodników, odwodnienia zjazdów oraz montaż i ustawienie dwóch tablic informujących o dofinansowaniu zadania ze środków RFIL. Prace budowlane zostały zakończone w terminach określonych w umowach i odebrane¹⁰¹ bez zastrzeżeń odpowiednio 14 i 17 grudnia 2020 r., co stanowiło

⁹⁹ Dział 600 Transport i łączność, rozdział 60017 Drogi wewnętrzne, §6050 Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych

¹⁰⁰ Umowa nr IRiOŚ.272.4.2020 oraz IRiOŚ.272.3.2020

¹⁰¹ Protokolarnie przez Komisję Odbioru Robót powołaną przez Wójta.

podstawę do wystawienia faktur¹⁰² za wykonaną usługę oraz dokonania¹⁰³ płatności wynagrodzenia przysługującego wykonawcy zgodnie z zawartymi umowami. Na realizację zadania przebudowy drogi wewnętrznej w Krzyżowicach Gmina reprezentowana przez Wójta zawarła 23 sierpnia 2021 r. umowę¹⁰⁴, w której wynagrodzenie wykonawcy ustalono na kwotę 51,7 tys. zł (brutto). Zakres przedmiotowy tej umowy obejmował m.in. roboty rozbiórkowe i przygotowawcze, profilowanie i zagęszczenie podłoża pod warstwy konstrukcyjne nawierzchni, oczyszczenie i skropienie nawierzchni drogowej emulsją bitumiczną. Prace budowlane zostały zakończone w terminie określonym w umowie¹⁰⁵ i odebrane bez zastrzeżeń 28 grudnia 2021 r., co stanowiło podstawę do wystawienia faktury¹⁰⁶ za wykonaną usługę oraz dokonania¹⁰⁷ płatności wynagrodzenia przysługującego wykonawcy zgodnie z zawartą umową.

(akta kontroli str. 510-594)

W wyniku przeprowadzonych oględzin odcinków dróg wewnętrznych, których przebudowa została sfinansowana ze środków RFIL stwierdzono, że drogi te poza zapewnieniem mieszkańcom Gminy dojazdu do nieruchomości po drogach z nawierzchnią asfaltową, umożliwiają również skomunikowanie miejscowości Krzyżowice oraz Obórki z drogą wojewódzką nr 401, a miejscowość Jankowice Wielkie z drogą wojewódzką nr 458. Łączna długość wybudowanych dróg wynosi 490m o nawierzchni asfaltowej oraz 142 m o nawierzchni z kostki brukowej. Ponadto wybudowane przy drodze w miejscowości Obórki koryto odprowadzające wodę zapobiegało zalewaniu terenu okolicznych posesji. Przy każdej z tych dróg (na początkowym i końcowym odcinku) zlokalizowane były po dwie tablice informacyjne o przyznanej dofinansowaniu ze środków RFIL.

(akta kontroli str. 595-600)

Poza wydatkowaniem 500 tys. zł ze środków RFIL, Urząd poniósł ze środków własnych wydatki w łącznej kwocie 33,2 tys. zł, w tym 5,8 zł z tytułu wykonania sześciu tablic informujących o dofinansowaniu ze środków RFIL¹⁰⁸, 5,3 tys. zł z tytułu pełnienia nadzoru inwestorskiego¹⁰⁹, 2,1 tys. zł z tytułu usług geodezyjnych oraz 0,4 tys. zł z tytułu wykonania operatu szacunkowego. Pozostała kwota 19,6 tys. zł stanowiła wkład własny Gminy w ramach finansowania tych inwestycji. Tym samym udział środków RFIL w całkowitej wartości inwestycji wyniósł 97,1%, 95,7% oraz 70% odpowiednio w przypadku drogi w Jankowicach Wielkich, Obórkach oraz Krzyżowicach.

(akta kontroli str. 510-594)

Gmina Olszanka złożyła¹¹⁰ do Wojewody informacje o wykorzystaniu środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na inwestycyjne zadania dla jednostek samorządu terytorialnego do końca 2020 r. oraz 2021 r. ¹¹¹, w których wykazała odpowiednio 462,3 tys. zł oraz 500 tys. zł, jako środki stanowiące udział wydatków ze środków RFIL.

(akta kontroli str. 455-462)

¹⁰² Na podstawie faktury FV/3/12/R/2020 z 21 grudnia 2020 r. oraz 033/12/2020 z 17 grudnia 2020 r.

¹⁰³ W dniu 29 i 30 grudnia 2020 r.

¹⁰⁴ IRIOS/13/2021.

¹⁰⁵ Do 20 grudnia 2021 r.

¹⁰⁶ Nr 205/2021 z 28 grudnia 2021 r.

¹⁰⁷ W dniu 30 grudnia 2021 r.

¹⁰⁸ Faktury nr: FS/20/11/7 z 2 listopada 2020 r. na kwotę 3 650,64 zł z tytułu wykonania czterech tablic (po dwie na drogę w Jankowicach Wielkich oraz Obórkach) oraz FS/21/9/16 z 9 września 2021 r. z tytułu wykonania dwóch tablic na drogę w Krzyżowicach).

¹⁰⁹ W przypadku inwestycji w Jankowicach Wielkich w kwocie 3,5 tys. zł na podstawie umowy zlecenie Nr IRIOS.2151.4.2020 z dnia 28 października 2020 r. oraz inwestycji w Obórkach w kwocie 1,8 tys. zł na podstawie umowy zlecenie Nr IRIOS.2151.3.2020 z 22 października 2020 r.

¹¹⁰ Za 2020 r. w dniu 12 stycznia 2021 r. oraz za 2021 r. w dniu 25 stycznia 2022 r. (korekta).

¹¹¹ Na wzorze określonym w załączniku nr 5 do uchwały nr 102.

W okresie kwiecień-czerwiec 2020 r. Gmina zrealizowała dwa projekty grantowe, tj. *Zdalna szkoła*¹¹² oraz *Zdalna szkoła+*¹¹³ w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020¹¹⁴ na łączną kwotę 105 tys. zł (w całości finansowaną ze środków tego programu), co stanowiło 12,5% ogółem wydatków związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 poniesionych przez Gminę w latach 2020-2021 (840,7 tys. zł).

W wyniku zrealizowania tych grantów zakupiono i przekazano do szkół łącznie 53 laptopy wraz z akcesoriami, w tym pięć do Szkoły Podstawowej Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich w Michałowie.

Wniosek¹¹⁵ o przyznanie grantu w ramach projektu *Zdalna szkoła* dotyczył dofinansowania zakupu 25 laptopów¹¹⁶ wraz z akcesoriami (mysz komputerowa) na łączną kwotę 60 tys. zł, a w ramach projektu *Zdalna szkoła+*¹¹⁷ zakupu 15 laptopów¹¹⁸ wraz z akcesoriami (mysz i torba) za kwotę 45 tys. zł. Udzielenie zamówienia oraz wyboru wykonawcy uzasadniono faktem, że przepisy ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z COVID-19 klasyfikują dostawę sprzętu IT do katalogu dostaw niezbędnych do przeciwdziałania następstwom COVI-19.

W przypadku projektu *Zdalna szkoła* w umowie zawartej 15 kwietnia 2020 r. z dostawcą sprzętu przewidziano zakup 38 zestawów komputerowych (laptop, mysz i torba) za łączną kwotę 60 tys. zł, tj. o 13 sztuk więcej niż zadeklarowano we wniosku, co wynikało z niższej niż planowano ceny jednostkowej takiego zestawu¹¹⁹.

W umowie zawartej 3 czerwca 2020 r. z dostawcą sprzętu w ramach projektu *Zdalna szkoła+* liczba i cena zamówionego sprzętu była tożsama z wartościami zadeklarowanymi we wniosku o przyznanie grantu. Zakupiony¹²⁰ sprzęt został następnie przekazany dyrektorom szkół podstawowych¹²¹.

(akta kontroli str. 602-691)

W listopadzie 2021 r., po uprzednim złożeniu przez dyrektorów szkół formularzy aplikacyjnych oraz przez Wójta wniosków o udzielenie wsparcia finansowego, Gmina otrzymała ze środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 łączną kwotę 120 tys. zł przeznaczoną na zakup sprzętu, narzędzi, elektronarzędzi, materiałów, innych przedmiotów i pomocy służących rozwijaniu umiejętności podstawowych i przekrojowych dzieci i młodzieży, o których mowa w Uchwale Nr 129 Rady Ministrów z dnia 29 września 2021 r. w sprawie *wsparcia na realizację inwestycyjnych zadań jednostek samorządu terytorialnego polegających na rozwijaniu szkolnej infrastruktury - "Laboratoria przyszłości"*¹²². Otrzymana wysokość wsparcia stanowiła maksymalną możliwą kwotę przewidzianą w § 2 ust. 2 pkt 1 ww. uchwały, tj. dla Publicznej Szkoły Podstawowej w Olszance w kwocie 60 tys. zł oraz dla Publicznej Szkoły Podstawowej w Jankowicach Wielkich i Przylesiu po 30 tys. zł. Do końca 2021 r. Gmina poniosła wydatki w łącznej kwocie 73,9 tys. zł¹²³ (61,6% otrzymanego wsparcia), co było zgodne z § 2 ust. 4 tej uchwały, przy czym

¹¹² Umowa o powierzenia grantu nr 947/2020 z 21 kwietnia 2020 r.

¹¹³ Umowa o powierzenie granu o numerze 747-10-52-709

¹¹⁴ Oś Priorytetowa nr I Powszechny dostęp do szybkiego Internetu działanie 1.1 Wyeliminowanie terytorialnych różnic w możliwości dostępu do szerokopasmowego Internetu o wysokich przepustowościach.

¹¹⁵ Z dnia 2 kwietnia 2020 r.

¹¹⁶ Cena jednostkowa 2 340,00 zł (brutto).

¹¹⁷ Wniosek z 26 czerwca 2020 r.

¹¹⁸ Cena jednostkowa 2 880 zł (brutto).

¹¹⁹ Ostatecznie zakupiono zestaw po 1 578 zł (brutto).

¹²⁰ W ramach projektu *Zdalna szkoła* w dniu 17 kwietnia 2020 r. oraz *Zdalna szkoła+* w dniu 8 czerwca 2020 r.

¹²¹ W ramach projektu *Zdalna szkoła* w dniu 29 kwietnia 2020 r. Publiczny Zespół Szkolno-Przedszkolny w Olszance otrzymał 15 zestawów komputerowych, a takie placówki w Jankowicach Wielkich i Przylesiu po 10. W ramach projektu *Zdalna szkoła+* w dniach 22-23 czerwca 2020 r. Publiczny Zespół Szkolno-Przedszkolny w Olszance otrzymał 7 zestawów komputerowych, a takie placówki w Jankowicach Wielkich i Przylesiu po 3.

¹²² M.P. z 2021 r., poz. 939.

¹²³ Co stanowiło 8,8% ogółem wydatków związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 poniesionych przez gminę w latach 2020-2021 (840,7 tys. zł).

w przypadku Publicznej Szkoły Podstawowej w Jankowicach Wielkich i Przylesiu wydatki na zakup sprzętu dydaktycznego stanowiły odpowiednio 41,1%¹²⁴ oraz 29,9%¹²⁵ udzielonego wsparcia.

W 2022 r. (do 29 kwietnia) Gmina w ramach realizacji tego zadania poniosła wydatki w łącznej kwocie 42,9 tys. zł (dla szkół w Przylesiu, Jankowicach Wielkich oraz Olszance odpowiednio w kwotach 18,8 tys. zł, 17,2 tys. zł i 6,9 tys. zł). Tym samym w żadnej ze szkół kwota udzielonego wsparcia nie przekroczyła limitu przewidzianego w § 2 ust. 2 pkt 1 ww. uchwały.

W sprawie realizacji programu *Laboratoria przyszłości* Skarbnik wyjaśniła, że (...) poszczególne szkoły (...) nie osiągnęły wskaźnika, 60% bowiem z uwagi na duże zainteresowanie na terenie całej Polski, firmy sprzedające wyposażenie nie były w stanie, w tak krótkim czasie dostarczyć zamówionych produktów. Należy zwrócić uwagę na to, że na realizację zadania w 2021 roku było bardzo niewiele czasu – środki wpłynęły na konto bankowe w dniu 25 listopada 2021 r. i tego samego dnia zostały wprowadzone do budżetu gminy (...) Podsumowując Gmina Olszanka jako organ prowadzący wywiązała się z obowiązku wydatkowania 60% środków programu (...). Dołożyliśmy również wszelkich starań, aby w 2022 r. uczniowie uzyskali możliwość korzystania z wyposażenia w możliwie najszybszym czasie.

(akta kontroli str. 692-763)

Każda ze szkół dokonała zakupu wyposażenia pracowni druku 3D oraz innych elektronicznych sprzętów, w tym edukacyjnych na łączną kwotę 99,2 tys. zł, co stanowiło 85% ogółem wydatków poniesionych w ramach programu *Laboratoria przyszłości* (116,7 tys. zł). Pozostałe wydatki zostały poniesione na wyposażenie szkoły w sprzęt wykorzystywany do zajęć praktycznych (kuchni w przypadku szkoły w Olszance - 6,2 tys. zł oraz narzędzi do zajęć technicznych/plastycznych w szkole w Jankowicach Wielkich oraz Przylesiu (odpowiednio w kwocie 1,8 tys. zł oraz 0,9 tys. zł). Ponadto szkoła w Jankowicach Wielkich dokonała zakupu na kwotę 8,6 tys. zł sprzętu wykorzystywanego w bieżącej działalności (np. ławki, tablice, klocki do świetlicy).

(akta kontroli str. 714-748)

W wyniku przeprowadzonych oględzin znajdujących się na terenie trzech szkół przedmiotów i pomocy służących rozwijaniu umiejętności podstawowych i przekrojowych dzieci i młodzieży, o których mowa w ww. uchwale stwierdzono, że spośród elektronicznych sprzętów, w tym edukacyjnych:

- w każdej szkole w bieżącej działalności wykorzystywane były jedynie: aparat fotograficzny (m.in. na wycieczkach szkolnych), mikrofon kierunkowy wraz z akcesoriami lub inne zestawy nagłaśniające (wykorzystywane podczas uroczystości i innych wydarzeń szkolnych) oraz długopisy 3D i dron w przypadku szkoły w Przylesiu;

- w żadnej ze szkół w bieżącej działalności nie były wykorzystywane drukarka 3D wraz z pozostałym wyposażeniem pracowni 3D (np. laptopy, wkłady uzupełniające do drukarek) lub zostały jedynie próbnie uruchomione w celu potwierdzenia sprawności działania. Zestawy klocków LegoEducation, BeCrea, elementy wyposażenia Photon Laboratory, robot Krypton2, lutownica HOT AIR były oryginalnie zapakowane, w tym w folie ochronne. Zgodnie z oświadczeniami dyrektorów tych placówek obecnie trwa etap szkolenia poszczególnych nauczycieli do obsługi tych sprzętów, a cały etap wdrożenia ma się zakończyć do rozpoczęcia roku szkolnego 2022/2023.

(akta kontroli str. 764-776)

¹²⁴ Wydatkowano kwotę 12,3 tys. zł

¹²⁵ Wydatkowano kwotę 9 tys. zł.

W listopadzie¹²⁶ 2020 r. Minister Finansów na podstawie art. 28 ust. 1 i 5 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego¹²⁷ w związku z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 18 listopada 2020 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19¹²⁸ zwiększył Gminie część oświatową subwencji ogólnej o kwotę 27,5 tys. zł. Zwiększenie kwoty subwencji związane było z wprowadzeniem jednorazowego dofinansowania w kwocie 500 zł do zakupu usługi dostępu do Internetu, sprzętu przydatnego w prowadzeniu zajęć realizowanych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub innego sposobu realizacji tych zajęć. Po otrzymaniu subwencji Gmina 18 grudnia 2020 r. przekazała na rachunek bankowy 36¹²⁹ uprawnionych nauczycieli łączną kwotę 17,9 tys. zł. Ponadto z otrzymanej subwencji Gmina przekazała dotację w kwocie 9 tys. zł Publicznej Szkole Podstawowej Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich w Michałowie w celu wypłacenia dofinansowania dla 18 uprawnionych nauczycieli. Pozostała kwota 0,6 tys. zł przyznanej części oświatowej subwencji ogólnej została przeznaczona na dofinansowanie bieżącej działalności szkół podstawowych.

(akta kontroli str. 777-807)

Rada Gminy Olszanka udzieliła¹³⁰ 14 maja 2020 r. z budżetu Gminy pomoc finansową w formie dotacji celowej w wysokości 10 tys. zł dla Brzeskiego Centrum Medycznego w Brzegu na zakup środków ochrony osobistej, sprzętu oraz środków dezynfekcyjnych, po uprzednim zwróceniu się przez ten podmiot z prośbą o wsparcie placówki w walce z wirusem COVID-19. Zgodnie z umową¹³¹ zawartą przez Gminę reprezentowaną przez Wójta termin wykorzystania przekazanej¹³² dotacji celowej został określony na 30 listopada 2020 r., a przekazania jej rozliczenia na 15 grudnia 2020 r.

Do sprawozdania finansowego, poza sześcioma fakturami na łączną kwotę 10,1 tys. zł brutto dokumentującymi zakup w okresie lipiec-sierpień 2020 r. środków dezynfekcyjnych (np. tabletki do mycia i dezynfekcji powierzchni gładkich, preparaty na bazie alkoholu do szybkiej dezynfekcji małych powierzchni, wyposażenia oraz sprzętów medycznych, emulsji do higienicznego i chirurgicznego mycia rąk, roztwór przeznaczony do irygacji ran przewlekłych, preparat do jednoczesnego mycia i dezynfekcji skóry oraz włosów przed zabiegami chirurgicznymi, chusteczki dezynfekcyjne), BCM przedłożył również porozumienie w sprawie spłaty zadłużenia zawarte 25 listopada 2020 r. ze sprzedawcą tych środków oraz potwierdzenie zapłaty w dniu 30 listopada 2020 r. I raty zadłużenia. Zgodnie z treścią tego porozumienia BCM uznał niezapłacone w kwocie 34,9 tys. zł należności główne wraz z odsetkami za wymagalne na dzień 27 listopada 2020 r. oraz jednocześnie zobowiązał się do spłaty wszystkich zobowiązań w dwóch ratach, tj. I płatnej do 30 listopada 2020 r. w kwocie 17,5 tys. zł oraz II płatnej do 31 grudnia 2020 r. w kwocie 17,4 tys. zł. Przedmiotem zawartego porozumienia była zapłata 29 faktur na łączną kwotę 34 tys. zł, w tym sześciu przedstawionych do rozliczenia dotacji.

W sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego z rozliczenia przekazanej dotacji Skarbnik wyjaśniła, że *BCM w rozliczeniu dotacji przedłożyło potwierdzenie dokonania przelewu I raty wraz z załącznikami – fakturami, na których w opisie*

¹²⁶ Pismo ST.5.4750.6.2020.g z dnia 27 listopada 2020 r.

¹²⁷ Dz. U. z 2020 r., poz. 23 ze zm.

¹²⁸ Dz. U. z 2020 r., poz. 2047.

¹²⁹ W tym 19 z Publicznego Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Olszance, 7 z Publicznego Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Przylesiu oraz 10 z Publicznego Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Jankowicach Wielkich.

¹³⁰ Na mocy uchwały XVIII/126/2020 z dnia 14 maja 2020 r. w sprawie przekazania środków finansowych.

¹³¹ Umowa nr D/1/2020 z 29 czerwca 2020 r.

¹³² W terminie do 14 dni od daty podpisania umowy.

potwierdzono, że zostały sfinansowane ze środków dotacji. Wskazane faktury ze względu na termin płatności obejmują płatność I raty wynikającej z zawartego porozumienia pomiędzy BCM a (...), która została uregulowana 30 listopada 2020 r. Z analizy zestawienia faktur przeterminowanych stanowiącego załącznik do porozumienia wynika, że I rata obejmuje 18 faktur na łączną kwotę 16 351,79 zł z najwcześniejszym terminem płatności. W ramach tych faktur znajdują się również faktury przedłożone do rozliczenia dotacji. Tym sam uznałam, że faktury dokumentujące zakup środków ochrony osobistej/dezynfekcyjnych w ramach zabezpieczenia epidemii COVID-19 zostały zapłacone w dniu 30 listopada 2020 r.

(akta kontroli str. 808-840)

Wojewoda decyzją¹³³ z 11 czerwca 2021 r. wydaną na podstawie art. 11h ust. 1 i ust. 4 ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z COVID-19 polecił Wójtowi podjęcie działań promocyjnych, w tym organizacyjnych, technicznych lub organizacyjno-technicznych, mających na celu zwiększenie liczby mieszkańców (w szczególności w wieku 60+) poddających się szczepieniu przeciw COVID-19. W decyzji wskazano przykładowe cele wydatkowania środków (np. dofinansowanie i wsparcie organizacyjne mobilnych zespołów szczepień, pikniki rodzinne, lokalne konkursy dotyczące szczepień) w ramach dwóch rodzajów zadań (dotarcie do mieszkańców w wieku 60+ oraz akcje promocyjne adresowane do wszystkich mieszkańców). Wojewoda 14 lipca 2021 r. przekazał Gminie Olszanka kwotę 10 tys. zł ze środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na sfinansowanie tych działań. W celu realizacji polecenia Wojewody, Gmina poniosła wydatki w okresie od 30 lipca do 29 września 2021 r. w łącznej kwocie 9,7 tys. zł, w tym z tytułu zakupu: dwóch namiotów 3x3 (4,8 tys. zł), nagród rzeczowych w konkursie *Zaszczep się na pikniku* dla sołectw z terenu Gminy (4,5 tys. zł) oraz wykonania ulotek promujących szczepienia przeciw COVID-19 (0,4 tys. zł). Pozostałą niewykorzystaną kwotę 0,3 tys. zł zwrócono w dniu 30 września 2021 r. oraz przekazano do Wojewody sprawozdanie dotyczące rozliczenia otrzymanych środków finansowych.

Ponadto Sekretarz wyjaśniła, że *Urząd (...) podejmował działania promocyjne szczepień przeciw COVID-19 z wykorzystaniem namiotów zakupionych w wyniku realizacji polecenia wojewody, tj.: podczas XX Europejskich Targów Chłopskich w Krzyżowicach (...) w zakupionych namiotach zostały wręczone nagrody dla Sołectw, które wzięły udział w Konkursie ogłoszonym przez Wójt Gminy „Zaszczep się na pikniku”. W okresie zimowym i wczesno-wiosennym, namioty nie były używane, natomiast w dniu 4 czerwca br. podczas pikniku rodzinnego „Piaskownica” realizowane były w namiotach działania prozdrowotne, m.in. warsztaty z psychologiem dla dzieci i poradnictwo dla rodzin wykluczonych.*

(akta kontroli str. 841-873, 1017-1018)

Wojewoda, analogicznie jak w przypadku zadania dotyczącego promocji szczepień, decyzjami wydanymi w okresie styczeń-luty¹³⁴ oraz wrzesień¹³⁵ 2021 r. na podstawie art. 11h ust. 1, 4-5 i 13 ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z COVID-19, polecił Wójtowi realizację zadania dotyczącego transportu (dowozu) osób niepełnosprawnych lub mających obiektywne i niemożliwe do przewyciężenia we własnym zakresie trudności w samodzielnym dotarciu do punktów szczepień przeciwko wirusowi SARS-CoV-2. Poza tym zadaniem Wójt zobowiązany był również do zorganizowania telefonicznego punktu zgłoszeń transportowych oraz informacji o szczepieniach (infolinia) lub stanowiska gminnego koordynatora do

¹³³ Decyzja nr 1/967.183.41/2021.

¹³⁴ Decyzja nr: 1/967.9.5./2021 z 12 stycznia 2021 r., 2/967.9.5/2021/zm z 14 stycznia 2021 r. oraz 3/967.9.5/2021.zm z 11 lutego 2021 r.

¹³⁵ Decyzja nr 4/967.9.5/2021/zm z 23 września 2021 r.

spraw szczepień¹³⁶, za co przysługiwała miesięczna stawka 3 tys. zł (do końca września 2021 r.).

(akta kontroli str. 874-892)

W celu realizacji tego polecenia Wójt wyznaczył¹³⁷ koordynatora ds. szczepień oraz udostępnił numer kontaktowy (telefon komórkowy) dla osób mających trudności w samodzielnym dotarciu do punktów szczepień, czynny w godzinach pracy Urzędu. Jednemu z pracowników, któremu powierzono pełnienie funkcji koordynatora ds. szczepień, w okresie od 13 stycznia do 30 września 2021 r. zostały przyznane przez Wójta dodatki specjalne¹³⁸ z tytułu okresowego zwiększenia obowiązków służbowych. W wyniku realizacji tych zadań Urząd poniósł wydatki w łącznej kwocie 12,5 tys. zł, w tym: 12,4 tys. zł z tytułu wynagrodzenia osoby realizującej zadania koordynacji oraz 0,1 tys. zł z tytułu dowozu do punktów szczepień łącznie dwóch niepełnosprawnych osób.

(akta kontroli str. 893-913)

4. W okresie objętym kontrolą, Wójt określił szczególne formy udzielania pomocy dla lokalnej społeczności oraz sporządził i opublikował na stronie internetowej Urzędu¹³⁹ wykaz szczególnych form udzielania pomocy, o której mowa w art. 21b ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 o zarządzaniu kryzysowym¹⁴⁰.

W sprawie podejmowanych działań w ramach zarządzania kryzysowego w związku z wystąpieniem stanu zagrożenia epidemicznego COVID-19 Sekretarz wyjaśniła, że *zarządzanie sytuacją kryzysową w dużej mierze opierało się na zapewnieniu jak największego bezpieczeństwa epidemiologicznego mieszkańcom gminy oraz pracownikom Urzędu. Reagowanie na zaistniałą sytuację kryzysową realizowano w dużej mierze na podstawie ukazujących się rozwiązań prawnych otrzymywanych wytycznych oraz wypracowanych podczas posiedzeń (w formie wideokonferencji) Wojewódzkich, Powiatowych i Gminnych Zespołów Zarządzania Kryzysowego. W tym celu (...) rozpowszechniano materiały edukacyjne w zakresie profilaktyki COVID-19 zarówno w formie ulotek, plakatów jak i poprzez stronę internetową w których informowano o wprowadzanych ograniczeniach i konieczności przestrzegania obostrzeń w związku z pandemią; (...) uruchomiono informację telefoniczną nt. COVID -19 dla mieszkańców w oparciu o stanowisko pracy ds. zdrowia i bhp; wyznaczono jednostkę OSP z Przylesia do pomocy w dostarczaniu żywności dla osób potrzebujących przebywających w kwarantannie domowej – na ich wniosek do dyspozycji Kierownika Gminnego Ośrodka pomocy Społecznej (...) Monitorowanie sytuacji epidemiologicznej na terenie Gminy odbywało się poprzez otrzymywane drogą elektroniczną informacje dot. ilości osób poddanych kwarantannie na terenie Gminy otrzymywanych z Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemilologicznej w Brzegu za pośrednictwem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Koordynowanie działań i komunikacja zarówno na szczeblu Wojewody Opolskiego, Starosty Powiatu Brzeskiego jak i na szczeblu gminnym odbywała się w okresie wzmożonej pandemii w przeważającej części za pomocą wideokonferencji. W zależności od potrzeb zwoływano doraźnie posiedzenia Zespołów Zarządzania Kryzysowego. Jednocześnie drogą elektroniczną oraz tradycyjną otrzymywano informacje dot. omawianej problematyki (...) Wsparcie ze strony agencji rządowych obejmowało dystrybucje płynów do dezynfekcji, urządzeń*

¹³⁶ Zgodnie z uzasadnieniem decyzji gmina mogła przeznaczyć kwotę 3 tys. zł na zorganizowanie zarówno infolinii jak i stanowiska gminnego koordynatora, albo tylko infolinii, albo tylko stanowiska gminnego koordynatora.

¹³⁷ Zarządzenie nr WG-VIII-9/2021 z dnia 13 stycznia 2021 r. w sprawie wyznaczenia koordynatora ds. transportu pacjentów do punktu szczepień przeciwko wirusowi SARS-Cov-2 na terenie Gminy Olszanka.

¹³⁸ W wysokości od 5% do 12% stawki wynagrodzenia zasadniczego.

¹³⁹ https://archiwum.olszanka.pl/1347/46/wykaz_form_udzielania_pomocy_dla_mieszkancow_w_przypadku_wystapienia_lub_mozliwosci_wystapienia_sytuacji_kryzysowej.html

¹⁴⁰ Dz.U. z 2022 r., poz. 261 ze zm.

dezynfekujących, termometrów oraz środków ochrony osobistej przekazywanych dla placówek oświatowych oraz dla mieszkańców gminy.

(akta kontroli str. 487-490)

5. W sprawie podejmowanych działań zmierzających do analizy potrzeb oraz zaplanowania działań na rzecz żywienia gospodarczego i społecznego po kryzysie wywołanym epidemią COVID-19 Wójt wyjaśniła, że w 2021 roku po zniesieniu części obostrzeń i po kryzysie wywołanym epidemią, zauważono potrzebę realizacji działań zmierzających do żywienia społecznego. Przy udziale Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu w Olszance (GOKiS) zrealizowano w II półroczu 2021 r. cykl przedsięwzięć o charakterze integracyjnym i kulturalnym, skierowanych do mieszkańców Gminy (m.in. festyny realizowane w Sołectwach, Dożynki, Europejskie Dni Dziedzictwa w Michałowie, XX Europejskie Targi Chłopskie w Krzyżowicach, Wojewódzki Festiwal Pieśni Patriotycznej „Tobie Polsko” w Olszance, spotkania w bibliotekach wiejskich). Przedsięwzięcia te finansowane były ze środków przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii – kwota 57 750,51 zł oraz z budżetu GOKiS – 60 213,89 zł. Z uwagi na to, że nie zaobserwowano na terenie Gminy negatywnych skutków epidemii w zakresie rozwoju gospodarczego, Gmina nie podejmowała działań w zakresie żywienia gospodarczego. Zadania inwestycyjne zaplanowane przez Gminę w latach 2020-2022 były sukcesywnie realizowane, również, głównie rolniczy charakter Gminy nie powodował negatywnych skutków epidemii (rolnicy nie przerywali swojej pracy w trakcie pandemii). Powyższe należy odnieść również do podmiotów gospodarczych, działających na terenie Gminy, które nie sygnalizowały potrzeb w tym zakresie.

(akta kontroli str. 226-232)

Stwierzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Opolu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Opole, 26 lipca 2022 r.

Kontroler
Marcin Blajda
doradca ekonomiczny

Blajda

podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Opolu
Dyrektor

Zymani

DYREKTOR
Delegatury NIK w Opolu
podpis
Iwona Zymani

